

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
(EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM)

2005 İLKÖĞRETİM HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ
ÖĞRENCİ ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
EMİNE DEMİR BAYSAL

DANIŞMAN
DOÇ. DR. HASAN ÜNDER

TEMMUZ-2008
MUĞLA

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
(EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM)

2005 İLKÖĞRETİM HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ
ÖĞRENCİ ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
EMİNE DEMİR BAYSAL

DANIŞMAN
DOÇ. DR. HASAN ÜNDER

TEMMUZ-2008
MUĞLA

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
(EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM)

2005 İLKÖĞRETİM HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ
ÖĞRENCİ ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
EMİNE DEMİR BAYSAL

Sosyal Bilimler Enstitüsünde
“Yüksek Lisans”
Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih :

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 02.07.2008

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hasan ÜNDER

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. İzzet GÖRGEN

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Faruk ÖZTÜRK

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Aslan EREN

TEMMUZ-2008

MUĞLA

TUTANAK

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 29/05/2008 tarih ve 415/4 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 25/4 maddesine göre, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Emine DEMİR BAYSAL'ın "2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki Öğrenci Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri" adlı tezini incelemiş ve aday 02/07/2008 tarihinde saat10³⁰'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 80 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin kabul olduğuna oybirliği ile karar verildi.

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Hasan ÜNDER

Üye

Yrd. Doç. Dr. İzzet GÖRGEN

Üye

Yrd. Doç. Dr. Faruk ÖZTÜRK

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “ 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki Öğrenci Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../.....

EMİNE DEMİR BAYSAL

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.

Soyadı: DEMİR BAYSAL

Adı : EMİNE

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe :2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki Öğrenci Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Y. Dil : Teachers' Opinions on Student Activities of 2005 Primary Education Life Sciences Course Instructional Programmes

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

■

O

O

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Üniversitesi

Fakülte :

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar :

Tarih : 02.07.2008

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : ÜNDER, Hasan

Ünvanı : Doç. Dr.

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki öğrenci etkinliklerine yönelik öğretmen görüşleri

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER:

1. Hayat Bilgisi dersi
2. Öğretim programı
3. Etkinlikler

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER:

1. Life sciences course
2. Instructional programmes
3. Activities

- 1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum
- 2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir
- 3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir

Yazarın İmzası :

Tarih :/...../.....

ÖZET

2005 İLKÖĞRETİM HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ ÖĞRENCİ ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Emine DEMİR BAYSAL

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hasan ÜNDER

Temmuz, 2008, VI+114 sayfa

Bu araştırma, 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi dersi öğretim programındaki öğrenci etkinliklerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplam aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Anket Muğla ili merkez İlköğretim okullarında görev yapan 1. , 2. ve 3. sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır. Veriler üzerinde istatistiksel işlemler SPSS 15.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Öğretmen görüşlerini belirlemek için frekans (f) ve yüzde (%) hesaplanmıştır. Öğretmen görüşlerinin cinsiyet, eğitim düzeyi, mezun oldukları bölüm, çalıştıkları yere göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için X^2 (Kay kare) testi yapılmıştır. Anlamlı fark olup olmadığı 0.05 düzeyinde test edilmiştir. Öğretmen görüşlerinde hizmet yılı ve okutulan sınıflara göre fark olup olmadığını belirlemek için frekans ve yüzde kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi dersi öğretim programındaki öğrenci etkinliklerine yönelik genelde olumlu görüş belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerinde cinsiyet, eğitim düzeyi, mezun oldukları bölüm ve çalıştıkları yere göre anlamlı fark bulunmamıştır.

Anahtar kelimeler: Hayat Bilgisi dersi, Öğretim programı, Etkinlikler

ABSTRACT

TEACHERS' OPINIONS ON STUDENT ACTIVITIES OF 2005 PRIMARY EDUCATION LIFE SCIENCES COURSE INSTRUCTIONAL PROGRAMMES

Emine DEMİR BAYSAL

Master Thesis

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Hasan ÜNDER

July, 2008, VI+114 pages

This study was conducted to determine the teachers' opinions on student activities of 2005 primary education life sciences course instructional programmes.

In the study, scanning model was applied. As a data collection tool, the survey developed by the researcher was used. The survey was answered by the teachers teaching in first, second, and third grades of the primary schools in Muğla. The data obtained were analyzed through SPSS 15.0 Program Package. Frequencies (f) and percentages (%) were calculated to determine the teachers' opinions. X^2 (Chi-square) test was conducted to see whether there are differences in the teachers' opinions with respect to their gender, education level, the department they graduated, and the working place. The significance level was set to be 0.05. In order to determine whether there are differences in the teachers' opinions with respect to the total amount of time spent teaching practice and the grades taught, frequencies and percentages were used.

According to the findings of the study, in general, the teachers expressed positive opinions on students' activities of 2005 primary education life sciences course instructional programmes. Moreover, no significant differences were found with respect to gender, education level, the department they graduated, and working place.

Key words: Life Sciences Course, Instructional Programmes, Activities.

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, “2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki Öğrenci Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri” incelenmiştir.

Araştırmanın yapılmasında birçok kişinin katkısı olmuştur. Araştırmanın yapılması süresince gösterdiği ilgi ve destek için değerli tez danışmanı hocam Doç. Dr. Hasan ÜNDER’e teşekkür ederim. Ölçme aracının geliştirilmesinde ve araştırmanın istatistiksel çözümlerinde yardım aldığım Yrd. Doç. Dr. Hasan ŞEKER’e teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitimim süresince yardımlarını esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. İzzet GÖRGEN’e teşekkür ederim. Anketin uygulanmasında yardımcı olan okul müdürlerine ve anketi yanıtlayan meslektaşlarıma teşekkür ederim. Araştırma süresince desteğini esirgemeyen ve anlayış gösteren eşime teşekkür ederim.

Emine DEMİR BAYSAL

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
TABLolar LİSTESİ	IV
1.GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 İlköğretimde Program Geliştirme.....	2
1.2.1 İlköğretim ve İlköğretimin Önemi.....	2
1.2.2 Program Geliştirme Süreci.....	3
1.2.3 Türkiye’de Genel Olarak Program Geliştirmenin Tarihçesi.....	6
1.3 İlköğretimde Hayat Bilgisi Dersi Programları.....	9
1.3.1. İlköğretimde Hayat Bilgisi Dersi.....	9
1.3.2 Hayat Bilgisi Dersinin Tarihçesi.....	11
1.4 Yapılandırmacılık.....	13
1.4.1 Eğitimde Yapılandırmacılık.....	13
1.4.2 Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğretmenin Rolü.....	15
1.5 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı.....	16
1.5.1 Kazanımlar(Hedefler).....	17
1.5.2 Tema (İçerik).....	24
1.5.3 Etkinlikler (Öğrenme-Öğretme Süreci).....	25
1.5.3.1 Öğrenme Stilleri.....	25
1.5.3.2 Zeka Alanları.....	25
1.5.3.3 Kavramlar.....	26
1.5.3.4 Etkinlikleri Uygulama.....	28
1.5.4 Ölçme-Değerlendirme.....	29
1.6 İlgili Araştırmalar.....	31
1.7 Araştırmanın Amacı.....	32
1.8 Araştırmanın Önemi.....	33
1.9. Problem Cümlesi.....	33
1.10 Alt Problemler.....	33

1.11 Sayılıtlar.....	34
1.12 Sınırlılıklar.....	34
1.13 Tanımlar.....	34
2. YÖNTEM.....	36
2.1 Araştırma Modeli.....	36
2.2 Evren ve Örneklem.....	36
2.3 Verilerin Toplanması.....	36
2.4 Verilerin Analizi.....	37
3. BULGULAR VE YORUMLAR.....	38
3.1 Araştırma Örneklemine İlişkin Bulgular.....	38
3.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	42
3.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	54
3.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	68
3.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	82
3.6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	97
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	101
4.1 Sonuçlar.....	101
4.2 Öneriler.....	103
5. KAYNAKÇA.....	105
6. EKLER.....	109
EK 1 İzin Onayı.....	110
EK 2 Anket Formu.....	111

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.4.1.1 Geleneksel ve Yapılandırmacı Görüşlerin Karşılaştırılması.....	15
Tablo 3.1.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	38
Tablo 3.1.2 Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı.....	38
Tablo 3.1.3 Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı 1	39
Tablo 3.1.4 Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı 2	39
Tablo 3.1.5 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Dağılımı 1.....	40
Tablo 3.1.6 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Dağılımı 2.....	40
Tablo 3.1.7 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflara Göre Dağılımı.....	41
Tablo 3.1.8 Öğretmenlerin Çalıştıkları Yere Göre Dağılımı.....	41
Tablo 3.2.1.1 Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	42
Tablo 3.2.2.1 Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	43
Tablo 3.2.3.1 Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	45
Tablo 3.2.4.1 Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	48
Tablo 3.2.5.1 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	50
Tablo 3.2.6.1 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	52
Tablo 3.3.1.1 Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	54
Tablo 3.3.2.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	56
Tablo 3.3.3.1 Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	58
Tablo 3.3.4.1 Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	61

Tablo 3.3.5.1 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	63
Tablo 3.3.6.1 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	65
Tablo 3.4.1.1 Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	68
Tablo 3.4.1.2 Etkinlikler Becerilerden En Çok ve En Az Hangilerini Kazanmalarına Yardımcı Olmaktadır Sorusuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	69
Tablo 3.4.1.3 Etkinlikler Kişisel Niteliklerden En Çok ve En Az Hangilerinin Gelişmesine Yardımcı Olmaktadır Sorusuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	71
Tablo 3.4.2.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	73
Tablo 3.4.3.1 Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	74
Tablo 3.4.4.1 Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	76
Tablo 3.4.5.1 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	78
Tablo 3.4.6.1 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	80
Tablo 3.5.1.1 Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.....	82
Tablo 3.5.2.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	83
Tablo 3.5.3.1 Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlarına Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	85
Tablo 3.5.4.1 Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	88
Tablo 3.5.5.1 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	90

Tablo 3.5.6.1 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	92
Tablo 3.5.7.1 Öğretmenlerin Çalıştıkları Yere Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	94
Tablo 3.6.1.1 Öğretmenlerin Etkinlikleri Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	97
Tablo 3.6.2.1 Öğretmenlerin Etkinlikleri Uygulamada Karşılaştıkları Sorunları Çözme Yollarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	99

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Bilgi ve teknolojideki hızlı gelişmeler ve küreselleşme, her ülkede bireysel, toplumsal beklenti ve ihtiyaçlarda köklü değişikliklere neden olmaktadır. Bu değişime uyum sağlayacak bireyleri yetiştirecek olan okulların da bu doğrultuda değişmesi ve gelişmesi kaçınılmazdır. Bunun başlangıç noktası yasal açıdan zorunlu olan ilköğretimdir. İlköğretim eğitim sisteminin temelini oluşturur.

İlköğretimde ilk üç sınıfta okutulan ve çocuğun çevreye uyumunu ve gelişmesini sağlayan Hayat Bilgisi dersinin mevcut gelişmeler ışığında değerlendirilmesi önemlidir.

Hayat Bilgisi dersinin amacına ulaşması, programın bütün öğeleriyle bireysel, toplumsal beklenti ve ihtiyaçlara cevap verecek şekilde düzenlenmesine bağlıdır. Hazırlanan programların gelişmeler ve yapılan değerlendirmeler ışığında sürekli yenilenmesi gereklidir.

Programlarda öngörülen hedeflerin/kazanımların başarılı olarak gerçekleştirilmesinde programı uygulayacak olan öğretmenlerin önemli bir yeri vardır. Bu nedenle Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın öğretmenler tarafından değerlendirilmesi önemlilik arz etmektedir.

1.2 İlköğretimde Program Geliştirme

1.2.1 İlköğretim ve İlköğretimin Önemi

Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre ilköğretim 6–14 yaşındaki çocukların eğitimini kapsamaktadır. Anayasa'ya göre ilköğretim bu çağdaki çocuklar için zorunludur. Böylece 6–14 yaşları zorunlu öğrenim çağları olmaktadır. Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre ilköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;

2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayat ve üst öğrenime hazırlamaktır.

(Başaran, 1996, s. 81).

Toplumun kendisi için meydana getirdiği bütün şeyler, onun her bir bireyine okul aracılığıyla kazandırılır. Toplum en güzel fikirlerinin, kendi geleceği için işte bu sayede gerçekleşeceğine inanır. Bireyselliği savunan anlayışla toplumsallığı savunan anlayış burada birleşir. Ancak kendisini oluşturan bütün fertlerin tam olarak olgunlaşması emeline sadık kalmakla toplum, başkaca herhangi bir ihtimalden çok, kendisine sadık kalabilir. Toplumun bu şekilde kendi kendine verdiği yönde okuldan daha değerli hiçbir şey yoktur (Dewey, 2008, s. 23).

“Okulların ve diğer eğitim kurumlarının genel fonksiyonu, kültürü tanıtmak yoluyla öğrencilerin uyumunu sağlamak ve onlara değişmekte olan dünya ve çağ koşullarına ayak uydurabilmeleri için kültürü geliştirme yollarını öğretmektir”

(Varış, 1978, s. 15).

“Okul öğrencilerine, gelişerek karmaşıklaşmış olan toplumlarda gerekli olan bütün temel bilişsel ve duyuşsal nitelikleri kazanma fırsatı tanır” (Bloom, 1998, s. 253).

İlköğretimde çocuğa toplum içinde diğer bireylerle uyum içinde yaşama kural ve becerileri ile yaşamlarını daha iyi bir biçimde sürdürmeleri için gerekli temel bilgi ve beceriler kazandırılır. Türkiye gibi örgün eğitimi terk etme oranının yüksek olduğu gelişmekte olan ülkelerde, toplumdaki bireylerin en azından temel bilgi ve becerileri kazanmaları açısından ilköğretimin eğitim sistemi içinde önemli bir yeri vardır (Erden, 1998, s. 175).

1.2.2 Program Geliştirme Süreci

Program geliştirme kavramını ele almadan önce eğitim programı, öğretim programı ve ders programını tanımlamak yerinde olacaktır.

Eğitimciler tarafından farklı tanımları yapılan eğitim programı Varış (1978, s. 17)'a göre “bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar”. Demirel (2002, s. 7) eğitim programını “öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği” olarak tanımlamıştır. Ertürk (1982, s. 95–96) eğitim programını geçerli öğrenme yaşantıları düzeni “yetişek” olarak ifade etmekte ve bunun öğrenci açısından bir öğrenme yaşantıları düzeni, eğitimci açısından da bir eğitim durumları düzeni veya eğitime düzeni olarak düşünülebileceğini belirtmektedir.

Demirel (2002, s. 7) e göre öğretim programı “okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir”. Küçükahmet (1997, s. 5–6) öğretim programını “genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına yönelik program” olarak tanımlamaktadır.

Ders programı “öğretim programlarında yer alan bilgi kategorilerinin disiplinlerin ve faaliyet alanlarının, eğitim amaçları ile ilişkili olan özel amaçlarını gerçekleştirmeleri için, öğretim ilkelerini, konuların alt kategorilerini ve değerlendirme esaslarını içeren ve eğitim öğretim programlarındaki esasları öğrenci davranışına dönüştüren program” (Varış, 1978, 17–18) olarak tanımlanabilir.

Özetle, eğitim programı, “belirlenen hedefler doğrultusunda planlanan tüm eğitim etkinliklerini”, öğretim programı “bir eğitim basamağında çeşitli sınıf ve derslerde ele alınacak konularla ilgili tüm öğretim etkinliklerini”, ders programı ise “bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsamaktadır” (Demirel, 2002, s. 7).

Eğitim programları geliştirilirken, toplumun problem ve ihtiyaçları, çocukların ve gençlerin problemleri ilgileri, ihtiyaçları ve gelişim özellikleri dikkate alınmalıdır (Varış 1978, s. 24).

“Programların gelişmesi; uzman, öğretmen, öğrenci, veli, ders kitapları, araç ve gereçler, çevre koşulları gibi etkenlerin gelişmesine bağlıdır. Gelişmenin gerçekleşmesi için programla ilgili bütün bireylerin ve programdan etkilenen herkesin geliştirme sürecine katılması gerekir” (Varış 1978, s. 25).

Okullar kültürün devam ve gelişmesini etkin bir öğretim programı uygulayıp bireyi geliştirerek sağlayabilirler. Çocukların topluma sağlıklı bir şekilde uyum yapmasının sağlanması ve eğitimin toplum dinamizmine paralel olarak devamlı bir değerlendirmeye tabi tutulması gereklidir (Varış 1978, s. 80).

Ertürk (1982, s. 13–14)’e göre “yetişek geliştirecek eğitimcilerin cevaplandıracağı sorular şunlardır:

1. Eğitim hedefleri neler olmalı yani öğrencilere hangi davranışlar kazandırılmalıdır?
2. Kendilerinde bu davranışların gelişmesi için öğrenciler hangi yaşantıları geçirmeli, yani hangi eğitim durumlarında bulunmalıdır?
3. Bu durumlar nasıl örgütlenirse istendik öğrenci davranışlarını geliştirme bakımından en verimli olur?
4. İstendik davranışların isabetlilik durumlarının da (istendik davranışlar geliştirme yönünden) etkililik derecesi nedir?
5. 4. Sorunun cevapları ışığında mevcut yetişekte ne gibi değişiklikler gereklidir?”

Program geliştirme “eğitim programının hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünü”(Demirel, 2002, s. 6) veya “en genel anlamıyla eğitim programlarının tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi süreci” (Erden, 1995, s. 4) olarak tanımlanabilir.

Eğitim programının dört temel öğesi vardır (Demirel, 2002, s. 6) ; Hedef, içerik, öğrenme- öğretim süreci, ölçme-değerlendirme.

1. Hedef

Hedef, bir öğrencinin, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaştırılan ve davranış değişikliği veya davranış olarak ifade edilebilecek olan özelliktir (Ertürk, 1982, s. 25).

“Eğitimde hedefler üç düzeyde belirtilmektedir: Ülkenin politik felsefesini yansıtan ve oldukça genel olarak belirtilen uzak hedef, uzak hedefin yorumu aynı zamanda da okulun işgörüsünü yansıtan genel hedef, öğrenciye kazandırılması uygun özellikler ve bir disiplin ya da bir çalışma alanı için hazırlanmış olan hedefler de özel hedefler olarak tanımlanır” (Demirel, 2002, s. 106).“Hedeflerin aşamalı sınıflaması üç alanda yapılmaktadır. Bu alanlar Bilişsel Alan, Duyuşsal Alan ve Devinişsel (Psiko-motor) alandır”(Demirel, 2002, s. 107).

2. İçerik

İçerik, “hedeflere uygun düşecek konular bütünü” (Demirel, 2002, s. 6), “ hedef davranışları kazandıracak biçimde ünite ve konuların düzenlenmesi” (Sönmez, 2005a, s. 102) olarak tanımlanabilir.

“İçerik; hedef davranışlarla tutarlı, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgiyle donanık, öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine uygun, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve birbirinin önkoşulu, bilinenden bilinmeyene, kendi içinde mantıklı bir tutarlılığı olacak şekilde düzenlenmelidir”(Sönmez, 2005a, s. 102).

İçerik; geçerli ve güvenilir, hedef ve kazanımlarla ilişkili, bilimsel, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, yararlı, uygulanabilir, evrensel, öğrenci odaklı, öğrenci seviyesine uygun, ekonomik, esnek ve disiplinler arası olmalıdır (Aykaç, 2006, s. 42–43).

3.Öğrenme-Öğretme Süreci

Öğrenme-öğretme süreci; eğitim ortamının, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci arasında etkili bir iletişime olanak sağlayacak şekilde düzenlenmesini, eğitim araç-gereç ve materyallerinin içeriğe uygun olarak belirlenmesini, çoğulculuğa olanak sağlayacak bir sınıf ikliminin oluşturulmasını, fiziki çevrenin etkili ve verimli bir öğrenme için uygun hale getirilmesi ve işlevsel

kılınmasını, içeriğe uygun öğretim model, strateji, yöntem ve tekniklerinin seçilmesini, seçilen model, strateji, yöntem ve tekniklerin etkili bir biçimde kullanılmasını içeren çok boyutlu bir süreçtir (Aykaç, 2006, s. 44).

4.Ölçme-Değerlendirme

Program değerlendirme Ertürk (1982, s. 107)'e göre “yetişek geliştirmenin son ve tamamlayıcı halkası olarak eğitim hedeflerinin gerçekleşme derecesini tayin etme sürecidir”.

Programın uygulanması sonucunda, yetersiz kalan ya da ters işleyen öğelerin olup olmadığı; varsa aksaklıkların programın hangi öğelerinden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak amacıyla programın değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda değerlendirmenin, eğitim programının etkililiği hakkında 1) veri toplama, 2) verileri ölçütlerle karşılaştırıp yorumlama, 3) etkililik hakkında karar verme basamaklarından oluştuğu söylenebilir (Demirel, 2002, s. 174).

1.2.3 Türkiye’de Genel Olarak Program Geliştirmenin Tarihesi

Cumhuriyet döneminde ilköğretim programları, yeni rejimin felsefesi bakımından gözden geçirilerek düzenlenmiş, inkılâpları, laikliği topluma benimsetip kırsal kitlelerin davranışlarını değiştirecek bir araç olarak görülen ilköğretim üzerinde durulmuştur (Akyüz, 2006, s. 348–349).

Cumhuriyetin ilk yıllarında 1924 yılında tek tip ve 5 yıl için bir program yapılmış, 1926 yılında toplu öğretim, çocuğa görelilik, yakın çevre ilkelerine göre program gözden geçirilmiş, 1936 ve 1948 yıllarında daha iyi bir duruma getirilmiştir (Varış, 1978, s. 49).

Türkiye’de program geliştirme çalışmaları, il merkezlerinde başlamış daha sonra Milli Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatında devam etmiştir. 1924 yılında Türkiye’ye davet edilen John Dewey’in hazırladığı rapor doğrultusunda ilköğretim programlarının geliştirilmesine ağırlık verilmiştir (Demirel, 2002, s. 15).

1952 yılında Türkiye'ye gelerek köy okullarında incelemeler yapan K. V. Wofford'un hazırladığı rapor doğrultusunda program geliştirme çalışmaları daha sistematik bir yaklaşımla yapılmaya başlanmış, 1953 yılında toplanan Milli Eğitim Şurası'nda ilköğretim programları ele alınmış, 1948 programının geliştirilmesi zorunluluğu üzerinde durulmuştur. Program geliştirme çalışmaları Milli Eğitim Bakanlığı'nda ağırlıklı bir şekilde başlamış, dersler ve konular listesi anlamında kullanılan müfredat programı anlayışı yerini eğitim programı anlayışına bırakmıştır (Demirel, 2002, s. 15–16).

1960'lı yıllarda Türkiye'de program geliştirme çalışmaları tekrar ilköğretim programları üzerinde yoğunlaşmıştır. 222 sayılı İlköğretim Kanunu 1961 yılında kabul edilmiş programların geliştirilip değiştirilmesi zorunlu hale gelmiştir. 1962 yılında toplanan VII. Milli Eğitim Şurası'nda programların günün şartlarına göre düzenlenmesi, bu düzenlemeye bağlı olarak ders ve kaynak kitapların hazırlanması, öğretmenlerin bu doğrultuda yetiştirilmesi, hazırlanacak ve uygulanacak deneme programının komisyonlarca incelenerek değerlendirilmesinden sonra çeşitli bölgelerde iki yıl süreyle denenmesi ve deneme programlarının geliştirilerek tüm yurttan uygulanması kararlaştırılmıştır. Buna bağlı olarak hazırlanan program taslağı gerekli çalışmalar yapıp 5 yıl süre ile tüm illerdeki deneme okullarında uygulanmış, uygulama sonunda değerlendirmeler yapılmış, gerekli değişiklikler yapılarak program 1968–1969 öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. 1968 programı uygulamaya konduktan sonra izlenmiş uygulamada karşılaşılan aksaklıklar için gerekli önlemler alınmıştır (Demirel, 2002, s. 16–17).

“1970'li yıllarda sekiz yıllık ilköğretim okulu denemesi ve program çalışmaları gündeme gelmiş ve bu çalışmalara hız verilmiştir. Dokuz üyeden meydana gelen çalışma grubu sekiz yıllık okulun amaçlarını ve bu okulun eğitim ilkelerini tespit edip çalışmalarına başlamış ancak deneme aşamasında kalmıştır” (Demirel, 2002, s. 17).

1980'li yıllarda program geliştirme çalışmalarında yeni bir arayış başlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı 1982 yılında Milli Eğitim Bakanlığı program geliştirme konusunda bir model oluşturmak ve bundan sonra hazırlanacak programların buna göre hazırlanmasını sağlamak amacıyla bir dizi toplantı düzenlemiştir. Üniversitelerde görevli bilim adamlarıyla işbirliği yapılmıştır. Ortaya çıkan yeni program modeli kabul edilerek 2142 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanmıştır. Bu model, amaç-davranış-işleyiş-değerlendirme boyutları içinde programların derslere göre hazırlanması esasını getirmektedir (Demirel, 2002, s. 17–18).

1990'lı yıllarda Milli Eğitim Sisteminde yeniden düzenleme çalışmaları yapılmış, bu çalışmalarda program geliştirmeye ve ölçme değerlendirmeye önem verilmiştir. 28 Şubat 1990 yılında Ölçme Değerlendirme ve Program Geliştirme İhtisas Komisyonları toplanmış, dokuz program geliştirme ihtisas komisyonu oluşturulmuştur. Daha sonra komisyon sayısı on ikiye çıkarılmış, her komisyona ders programlarını hazırlamak için bir yıllık süre verilmiştir. Yeni ders programlarının 1983'de kabul edilen program modeline göre hazırlanması önerilmiş ancak yapılan itirazlar sonucunda komisyonlar çalışmalarında serbest bırakılmışlardır. Böylece program geliştirmede ortak noktalarda birleşilememiş, uygulanabilir nitelikte program modeli arayışı Türk Milli Eğitim Sisteminde devam etmiştir (Demirel, 2002, s. 18–19).

Son olarak 2004 yılında MEB program geliştirme modeli hazırlanmış Ağustos 2004'de 2563 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanmıştır. Bu modelde ihtiyaçların belirlenmesi ile başlayan program geliştirme çalışmaları, genel hedeflerin belirlenmesi, alanın kavram, ilke ve becerilerinin belirlenmesi, öğrenme alanları ve alanı kapsayan kazanımların belirlenmesi, öğrenme alanlarının kapsadığı ünitelerin/ temaların belirlenmesi (bu basamakta öğretim etkinlikleri, ölçme değerlendirme ve öğretmen kılavuzu, diğer alanlarla bağlantılar, kavram haritalarının oluşturulması ile basamak ilişkilendirilir), paydaşlarla paylaşımın sağlanması, materyal geliştirilmesi, programların onaya sunulması, programların denenmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi alınan sonuçlara göre geliştirme çalışmalarına yukarıda belirtilen süreç doğrultusunda devam edilmesi şeklindedir.

1.3 İlköğretimde Hayat Bilgisi Dersi Programları

1.3.1 İlköğretimde Hayat Bilgisi Dersi

Hayat Bilgisi dersi “doğal ve toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bir bağ kurma süreci ve bu sürecin sonunda elde edilen dirik bilgiler” (Sönmez, 2005b, s. 4), “çocuğun içinde yaşadığı doğayı, doğanın düzenini deneyime dayalı olarak keşfetmesi, içinde yaşadığı toplumun kültürel değerlerine uyum sağlayarak, kendi kişiliğini oluşturma ve yapılandırma süreci” (Gülyüz, 2008, s. 5), “bilgi temelini sosyal bilimlerle doğa bilimlerinden alan, çocuk gelişimine uygun bir şekilde oluşturulmuş, olabildiğince yaşama dönük ve somut bir şekilde işlenerek öğrencilerin daha etkin bireyler ve vatandaşlar olarak yaşam sürmelerine zemin hazırlayan ve aynı zamanda ikinci devre derslerine temel oluşturan bir öğretim programı” (Baysal, 2006, s. 3) olarak tanımlanan Hayat Bilgisi dersi ilköğretim 1., 2. ve 3. sınıfta okutulmaktadır.

Hayat Bilgisi dersinde çocuk içinde bulunduğu toplumsal ve kültürel çevreyi inceleyerek çevreye uyumda gerekli becerileri kazanır. Bu yönüyle Hayat Bilgisi dersi ile eğitim arasında yakın bir ilişki vardır. Eğitimin genel amacı, çocuğun çevresine başarılı bir biçimde uyum yapmasını sağlamaktır. Bunu gerçekleştiren ilk ders Hayat Bilgisi dersidir (Binbaşoğlu, 2003, s. 36).

Sosyal bir varlık olan çocuk, çevresinde olup biten sosyal ve doğal olaylara, eşyalara ve varlıklara karşı olan merakını Hayat Bilgisi dersi sayesinde giderir. Bu dersin konularının yakından uzağa ilkesine göre düzenlenmesi bu amacın gerçekleştirilmesini kolaylaştırmaktadır (Güngördü, 2002, s. 1).

Çocuğun okula başladığı ilk yıllarda, onun bir bütün halinde gelişmesini sağlayan ilk ders olan Hayat Bilgisi dersinde yapılacak iyi bir öğretimle, çocuğun algı, dikkat, tasarım, bellek, akıl yürütme gibi yetileri en iyi biçimde gelişme olanağı bulur (Binbaşoğlu, 2003, s. 36).

İlköğretimde hayat bilgisi dersi 1, 2 ve 3. sınıflarda okutulmaktadır. İlköğretim bu döneminde çocuklar yaşamı bir bütün olarak algırlar. Onlar için genelde tek tek olgu ve olaylar yoktur. İçinde yaşadıkları olgu ve olayları bir bütün içinde görürler. Bu nedenden dolayı, bu dönemde Türk eğitim sisteminde dersler sosyal ve fen bilgisi olarak ayrılmamış, hem bunların hem de sanat, çağdaş düşünce ve değerlerin bir bileşkesi olan hayat bilgisi dersi düzenlenip işe koşulmuştur (Sönmez, 2005b, s. 3).

Bebeklikten çocukluğa terfi ederek okula başlayan birey, yeni bir toplum, yeni otoriteler, yeni kurallar, yeni rollerle karşılaşır. Ailedeki plansız, programsız eğitim yerine planlı, programlı ve örgütlü bir eğitim almaya başlar. Bu eğitimin en önemli amacı; çocuğun yaşadığı doğal ve toplumsal çevreye uyumunu sağlamaktır. Bu amaca ulaşmada Hayat Bilgisi dersinin önemi büyüktür. Hayat Bilgisi dersinde konular çocuğun çevresinden alındığı için daha somut ve anlamlıdır. Bu derste çocuğa bilgidan çok beceri, davranış ve değerlerin kazandırılmasına önem verilir (Özdemir, 1998, s. 1).

Hayat Bilgisi dersinde çocuğa nesnel yani bilimsel düşünme yeteneği ile birlikte aynı zamanda eğitimin en önemli öğelerini teşkil eden ve ahlaki bir nitelik taşıyan toplumsal değerler de kazandırılır (Binbaşoğlu, 2003, s. 40).

Hayat Bilgisi ilköğretimde ilk üç sınıfta öğretimin merkezini oluşturur. Diğer dersler bu dersle olan ilgi ve ilişkileri dolayısıyla öğretilir. Bu dersler Hayat Bilgisi dersi içerisinde belli bir ölçüde yer alır. Hayat Bilgisi dersi gerçek öğrenmeyi sağlayan ilk derstir. Bu derste çocuğun kazanacağı öğrenme alışkanlıkları, onu öğrenme yaşamının sonuna kadar izler (Binbaşoğlu, 2003, s. 68–69).

Hayat Bilgisi dersi, bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlarını geliştiren bir derstir. Doğayı görme, okuma, anlama, algılama, yorumlama ve değiştirme, bilişsel boyutu; doğayı keşfederken, tutma, atma, atlama, yürüme, yeme, içme gibi eylemler devinişsel boyutu; öğrenmekten hoşlanma, doğayı sevme, keşfetme merakı gibi içsel enerjini koşulması da hayat bilgisinin duyuşsal boyutunu oluşturur (Güleryüz, 2008, s. 11).

1.3.2 Hayat Bilgisi Dersinin Tarihçesi

Hayat Bilgisi dersi ilköğretimin ilk dönemine 1926 tarihinde girmiştir. Tabiat Tetkiki, Hıfzıssıhha (Sağlık Koruma Bilgisi), Coğrafya, Tarih Başlangıcı, Muhasabahat-ı Ahlakiye (Ahlak Söyleşileri), Malumat-ı Vataniye (Yurt Bilgisi) dersleri Hayat Bilgisi adıyla tek ders haline getirilerek 1926 programında ilk kez yer almıştır (Binbaşıoğlu, 2003, s. 40). 1926 ilkokul programı ile öğretimde “toplu tedris” ilkesi getirilmiş özellikle Hayat Bilgisi dersi etrafında uygulanmıştır (Akyüz, 2006, s. 346). 1926 programında “ilk mektebin başlıca genç nesli muhitine faal halde intibak ettirmek suretiyle iyi vatandaşlar yetiştirmektir” ilkesi temele alınmış; Hayat Bilgisi dersine haftada 4 saat olmak üzere I, II ve III. sınıflarda yer verilmiştir” (Sönmez, 2005b, s. 8). “Hayat Bilgisi dersinin amaçları, 1926 programında, yöntemleri de belirleyecek şekilde, dokuz madde halinde tespit edilmiştir. Amaçların anlatımında kullanılan sözcükler de “...incelemek, açıklamak, etkilerini ve değişikliklerini göstermek; temizliğe ve düzene alıştırmak, ahlaki telkinler yapmak.....” gibi işlevsel bir nitelik taşımaktadır” (Binbaşıoğlu, 2003, s. 46).

1930, 1932 ve 1936 programlarında, 1926 programındaki amaca; “bedence ve ruhça en iyi alışkanlıklara sahip olmak, Türk toplumuna ve Cumhuriyet idaresine intibak etmek, faydalı olmak, milli, medeni ve insani fikir ve hislere sahip bir hale getirmek” gibi ilkeler de eklenmiştir. Dersler bu programlarında tabiat ve toplumsal yaşayışla ilgili iki başlık altında toplanmış I. sınıfta 5, II. sınıfta 6, III. sınıfta 7 saat olarak yer almıştır (Sönmez, 2005b, s. 8).

1936 programında 1926 programındaki bazı amaçlara açıkça yer verilmemiş ve buna, bazı amaçlar da eklenmiştir. Amaç anlatan tümceler, daha soyut bir hale getirilmiştir. Böylece 1926 programında 9 madde olan amaçlar, 5 maddeye indirilmiştir, öğretim yöntemine ilişkin maddeler azaltılmış ve sadece “gözlem” üzerinde durulmuştur. Amaçlar arasına “estetik eğitim” ile “yurt ve ulus” sevgisi girmiştir (Binbaşıoğlu, 2003, s. 46).

1948 programında, Hayat Bilgisi dersinin niteliği daha iyi vurgulanmış, bu vurgulamaya “Hayat Bilgisi dersi, bir gözlem, yaşama, iş ve deney dersidir.” şeklinde ifade edilmiştir. 1948 programında amaçlar, 1936’daki soyutluluğunu korumuş daha değişik bir şekilde yeniden ele alınmıştır. Hayat bilgisi derslerinin amaçları içerisinde ikinci devrede okutulan Fen ve Sosyal Bilgiler derslerinin (Tarih, Coğrafya

ve Yurttaşlık Bilgisi derslerinin) temel kavramlarını kazandırmak yer almıştır (Binbaşıoğlu, 2003, s. 47).

1965 tarihli “İlkokul Program Taslağı”, 1968 programının hazırlanması sırasında deneme niteliğinde çıkarılmış, bazı okullarda uygulanmıştır. Bu program taslağında Hayat Bilgisi dersi Sosyal Bilgiler dersi ile birlikte Toplum ve Ülke İncelemeleri adı altında yer almış ancak bu uygulamadan bir verim alınamamıştır (Binbaşıoğlu, 2003, s. 47).

1968 programı gerek hazırlanışındaki sistemli çalışmalar, gerekse geçmiş programların birikimlerini taşıması ve uluslararası deneylerden yararlanarak yapılması açısından, Tanzimat’tan günümüze kadar hazırlanmış en sistemli programdır. Bu programda toplu öğretim ilkesinden yola çıkılarak dersler; mihver dersler (1, 2. ve 3. sınıflar için hayat bilgisi, 4 ve 5. sınıflar için fen bilgisi ve sosyal bilgiler) ve ifade ve beceri dersleri (diğer dersler) olarak iki kategoriye ayrılmıştır. Mihver derslerin öğretim programları konular biçiminde değil üniteler biçiminde ayrılaştırılmış, eğitim mihver derslerin üniteleri etrafında öbekleştirilmiştir (Çağlar, 1999, s. 138).

1998 Hayat Bilgisi programında 26 genel hedef ve her sınıf için özel hedefler verilmiştir. Her üniteye o ünite ile ilgili hedefler ve hedeflerle ilgili davranışlar belirtilmiştir (ERG, 2005, s. 23).

1998 Hayat Bilgisi dersi programı; Anayasa, yasa ve yönetmeliklere göre Türk millî eğitiminin amaçları ve ilköğretimin amaçları yoluyla bireylere kazandırılmaya çalışılan nitelikler, Atatürk’ün öngördüğü eğitimsel amaçlar, uluslararası kuruluşlara göre, eğitimle bireylere kazandırılmak istenen özellikler, çeşitli ülkelerde eğitim süreciyle bireylere kazandırılmak istenen özellikler, kalkınma planlarına göre (DPT) eğitim süreciyle bireylere kazandırılmak istenen özellikler, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına 1998 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı hakkında illerden gelen öğretmen görüşleri ve daha önceki Hayat Bilgisi dersi öğretim programlarının incelenmesiyle geliştirilen öneriler, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı özel ihtisas komisyonları (hayat bilgisi, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler, Türkçe, matematik) tarafından belirlenen beceriler açısından gözden geçirilmiştir (MEB, 2005, s. 6–7).

Durum saptaması yapıldıktan sonra Hayat Bilgisi Dersi Programı öğrenci merkezli olmalı, öğrenci öğrenme öğretme sürecine aktif olarak katılmalı, bilgiyi kendisi yapılandırmalı, programda yer alan temel bilgi ve beceriler çocuğun yaşamındaki gereksinimleriyle örtüşmeli, çocuğun zihinsel yeteneklerini ve kişiliğini her yönüyle geliştirmeye yönelik olmalı, Hayat Bilgisi dersleri çocuklar için eğlenceli ve zevkle katıldıkları bir ders olmalı, olaylar ve olgular yaşamın bütünlüğü içinde ele alınmalıdır ilkeleri benimsenerek Hayat Bilgisi Dersi Program taslağı hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak program ile ilgili olarak 26–28 Nisan 2004 tarihlerinde Başkent Öğretmen Evinde düzenlenen toplantıda Türkiye'nin değişik illerinden gelen öğretmen, müfettiş ve akademisyenlerin görüş, eleştiri ve önerileri alınmış, sivil toplum kuruluşlarının katıldığı “Geleceği Yaratmak” konulu başka bir toplantıda ortaya atılan görüşler değerlendirilmiştir. Geliştirilmekte olan diğer derslerin programlarıyla Hayat Bilgisi Dersi Programı'nın bütünleştirilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Atatürkçülük ve ara disiplinlerle (psikolojik danışma ve rehberlik, spor kültürü ve olimpiik eğitim, afetten korunma ve güvenli yaşam, kariyer bilinci geliştirme, insan hakları ve vatandaşlık, sağlık kültürü, girişimcilik, özel eğitim) program arasındaki bağlantılar kurulmuş, programın bütünlüğü gözden geçirilmiştir. Geliştirilen bu program 2004 – 2005 eğitim- öğretim yılında 9 ildeki (Ankara, Bolu, Diyarbakır, Hatay, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Samsun ve Van) 120 pilot okulda uygulamaya konularak denenmiş, uygulama sonuçları Hayat Bilgisi Özel İhtisas Komisyonu tarafından dikkate alınmış, ilgili kişi ve kurumların programla ilgili görüş ve önerileri de göz önünde bulundurularak gerekli görülen değişiklikler yapılmıştır. Bu şekliyle program 08.08.2005 tarih ve 297 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla onaylanarak 2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren Türkiye genelinde uygulamaya konulmuştur (MEB, 2005, s. 7–8).

1.4 Yapılandırıcılık

1.4.1 Eğitimde Yapılandırıcılık

G. E. Hein (1991)' e göre “Yapılandırıcılık terimi, öğrenenlerin bilgiyi kendilerinin yapılandığına gönderme yapmaktadır. Öğrenen kişi ister erkek ister kadın olsun, bireysel (ve toplumsal olarak) anlamı yapılandırır. Anlamın

yapılandırılması öğrenmedir ve öğrenmenin başka türü bulunmamaktadır” (aktaran: Aydın, 2007, s. 12). “Yapılandırmacılık öğretimle ilgili bir kuram değil; bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır ve bu kuram, bilgiyi temelden kurmaya dayanır. Başlangıçta öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş ve zaman içinde öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım haline dönüşmüştür”(Demirel 2002, s. 223).

Yapılandırmacı felsefenin bilgiye ve öğrenmeye bakış açısındaki farklılıklar, davranışçı kuramın etkisindeki geleneksel eğitim programlarının değişikliğe uğramasına yol açmıştır. Eğitim programlarının merkezinde öğrenenin olması; öğrenme hedeflerinin sürece dayalı ve üst düzey öğrenmeye yönelik belirlenmesini, öğrenme içeriğinin öğrencilerin ilgilerine dayalı ve gerçek yaşamla bağlantılı olmasını, öğrenme-öğretme ve değerlendirme etkinliklerinin öğrenenlerle birlikte planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesini gerektirmektedir (Koç ve Demirel, 2004, s. 176).

Yapılandırmacı öğrenme kuramına göre;

- Öğrenciler öğrenme ortamına kendilerine özgü ön bilgi ve inançlarla gelirler.
 - Öğrenme, toplumsal etkileşimle desteklenir.
 - Anlamli öğrenme, gerçek öğrenme etkinlikleri/görevleri sonucu gerçekleşir.
 - Öğrenme, öğrenme ortamına olduğu kadar öğrencilerin ön bilgi, tutum ve amaçlarına da bağlıdır.
 - Öğrenme pasif bir süreç değil öğrencinin öğrenme sürecine katılımını gerektiren aktif, sürekli ve gelişimsel bir işlemdir. İnsanlar amaçları olan ve öğrenmelerini kontrol eden varlıklardır.
 - Bilgi, her birey tarafından eşsiz bir şekilde hem kişisel hem de sosyal olarak yapılandırılır.
 - İnsanlar dünyayı anlamlandırmaya çalışırken yapılandırdıkları yeni bilgileri değerlendirirler ve yeni bilgileri özümleyebilir, düzenleyebilir veya reddedebilirler
- (MEB, 2005, s. 10)

Yapılandırmacı öğrenmenin temel özellikleri;

1. Öğretme değil, öğrenme ön plandadır.
2. Öğrencinin özerkliği ve girişimciliği cesaretlendirilir.
3. Öğrencide öğrenme istek ve amacı yaratmak önemlidir.
4. Öğrenci bilgiyi sorgulamalıdır.
5. Öğrenmede yaşantı önemli yer tutar.
6. Öğrencinin doğal merakı desteklenmelidir.
7. Öğrenme öğrencinin zihinsel modeli üzerine kurulur.
8. Öğretmen öğrencinin sadece ne öğrendiği ile değil, nasıl öğrendiği ile de ilgilenmelidir.
9. Öğrenmenin içinde olduğu bağlam önemlidir.
10. Öğrencilere, kendi deneyimlerinden öğrenme fırsatı sunulmalıdır.

- 11.Öğrenmede tahmin etme, yaratma ve analiz önemli yer tutar.
 12.Öğrencinin inanç ve tutumları onun öğrenmesini etkiler.
 (Özden, 2003, s. 58)

Tablo 1.4.1.1 Geleneksel ve Yapılandırmacı Görüşlerin Karşılaştırılması

Geleneksel Görüş	Yapılandırmacı Görüş
Bilgi, bireylerin dışındadır ve öğretmenlerden öğrencilere transfer edilebilir.	Bilgi, kişisel anlama sahiptir. Bireysel olarak öğrenciler tarafından oluşturulur.
Öğrenciler duyduklarının ve okuduklarını öğrenirler. Öğrenme daha çok öğretmenin iyi anlatmasına bağlıdır.	Öğrenciler kendi bilgilerini oluştururlar. Duyduklarını ve okuduklarını önceki öğrenmelerine ve alışkanlıklarına dayalı olarak yorumlarlar.
Öğrenme, öğrenciler öğretilenleri tekrar ettiği zaman başarılı olur.	Öğrenme, öğrenciler kavramsal anlamayı gösterebildiklerinde başarılıdır.

(Özden, 2003, s. 57).

1.4.2 Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğretmenin Rolü

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen;

1. Bilgileri öğretmez, sadece vurgular.
2. Öğrenciyi inisiyatif kullanmayı ve özerklik oluşturmaya yönlendirir.
3. Öğrencileri araştırma yapmak için cesaretlendirir.
4. Öğrenmede deneyimin ve ön bilgilerin önemli bir rol üstlendiğini sık sık belirtir.
5. Öğrencileri doğal ve meraklı olmaya özendirir.
6. Öğrencilerin mantıksal ve düşünsel modelleri hesaba katar.
7. Öğrenmede anlayış ve performansa vurgu yapar.
8. Yaratıcılık eleştirelilik ve analitik düşünmeyi merkeze alır.
- 9.Öğrencileri, kendisiyle diyalog içerisinde bulunma konusunda cesaretlendirir.
10. İşbirliğine dayalı öğrenmeyi destekler.
11. Öğrencinin çalışmalarını ve düşüncelerini hesaba katar.
- 12.Öğrencilerin özgün deneyimlerinin sonucu olarak yeni fikir ve anlayış kazanmalarına olanak sağlar.
- 13.Eğitim-öğretim sürecinin odağına, yaparak yaşayarak öğrenmeyi oturtur.
14. Öğrenme konusunda öğrencileri güdüler.

(Aydın, 2006, s. 125).

Brooks ve Brooks (1993), yapılandırmacı bir öğretmenin genel özelliklerini ve sınıfta öğretimi gerçekleştirirken neleri yapması gerektiğini şöyle özetlemektedir:

—Yapılandırmacı bir sınıfta öğretmen, öğrencilerin düşüncelerini, bakış açılarını, içerik ve kavramlar hakkında ne düşündüklerini değerlendirerek öğrencilerin gereksinimlerine ve ilgilerine dayalı bir öğretim gerçekleştirir.

—Yapılandırmacı bir öğretmen öğrencilerin kişisel varsayımlarını dikkate alarak ne bildiklerini ve ne düşündüklerini sorar, varsayımlarını karşılaştırıp dünya görüşlerini paylaşarak dersleri ona göre yapılandırır.

— Yapılandırmacı bir öğretmen öğrencilerin günlük etkinliklerinin ders programlarıyla bağlantısını göstererek onların öğrenmedeki ilgilerini geliştirebilir.

—Yapılandırmacı bir öğretmen dersleri küçük bilgi parçaları halinde değil büyük fikirler çevresinde yapılandırır. İlk önce bilginin tümüyle öğrencileri yüz yüze bırakır. Öğrenciler bilginin tümünü ayrıştırdıklarında kendilerine uygun parçacıkları belirlemelerine yardım eder. Yani öğretim yaklaşımı olarak tümdengelim yöntemi benimsenir.

— Yapılandırmacı öğretmen öğrencilerin öğrenmesini ayrı bir test, kalem, kağıt vb. araçlar kullanarak değil de günlük sınıf etkinliği bağlamında değerlendirir. Öğrenciler değişik yollarla günlük bilgilerini gösterirler. Yani yapılandırmacı bir değerlendirme anlayışında öğrencilerin performansları, düşünme süreçleri, gerçek durumlara dayalı problem çözme becerileri, öğrencilerin bilgileri nasıl kavradıkları, ne tür yeni düşünceleri oluşturup yapılandırmaya gittikleri; öğrenme-öğretme etkinlikleri sırasında gözlem, görüşme ve tartışmalar yoluyla öğrencilerin yaptıkları tüm ürünlerin değerlendirilmesi şeklinde olmaktadır. (aktaran: Duman, 2004, s. 63–64).

1.5 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı

2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında programın vizyonunun öğrencilerin kendi girişimleriyle gerçekleştirecekleri, öğretmenlerin sadece yol göstereceği etkinlikler aracılığıyla,

- Öğrenmekten keyif alan,
- Kendisiyle, toplumsal çevresiyle ve doğa ile barışık,
- Kendini, milletini, vatanını ve doğayı tanıyan, koruyan ve geliştiren,
- Gündelik yaşamda gereksinim duyulan temel bilgilere, yaşam becerilerine ve çağın gerektirdiği donanıma sahip,
- Değişikliklere dinamik bir biçimde uyum sağlayabilecek kadar esnek,
- Mutlu bireyler yetiştirmek (MEB, 2005, s. 10) olduğu belirtilmiştir.

2005 Hayat Bilgisi Dersi Programı'nda insan, biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel yönleriyle bir bütün olarak ve değişimin hem öznesi hem de nesnesi olarak ele alınmıştır. Bu noktadan hareketle “birey”, “toplum” ve “doğa” olmak üzere üç ana öğrenme alanı belirlenmiş, değişim de bütün bu öğrenme alanlarını kuşatan daha genel bir boyut olarak düşünülmüştür. Gerçek yaşamda bu öğrenme alanlarının içerikleri ve değişim iç içedir; bunlar sadece

eğitim-öğretim amacıyla yapay olarak birbirinden ayrılabilir. Hayat bilgisi dersi için özellikle benimsenen toplu öğretim yaklaşımının da bir gereği olarak, bu öğrenme alanlarını aynı anda kuşatabilen üç tema belirlenmiştir. Programda tema adları; “Okul Heyecanım”, “Benim Eşsiz Yuvam” ve “Dün, Bugün, Yarın” olarak kararlaştırılmıştır (MEB, 2005, s. 12).

1.5.1 Kazanımlar (Hedefler)

Programda öğrencilerin temel yaşam becerilerini kazanmaları, olumlu kişisel nitelikler geliştirmeleri ve Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji derslerine temel olacak bilgileri kazanmalarına fırsat yaratmak amaçlanmıştır. Bunu sağlamak için belirlenen temalarla bütünleştirilecek şekilde “kazanımlar” oluşturulmuştur. Kazanımların belirlenmesinde konu bütünlüğünden çok beceriler göz önünde bulundurulmuştur. Kazanım ifadeleri çocukların gözlenebilir davranışları, bilgi, beceri, tutum ve değerleri içermektedir (MEB, 2005, s. 12–13).

Öğrenciler, becerileri ve becerilerle ilgili kazanımları, karşılaştıkları nesnelere, olaylar ve materyaller hakkındaki bilgileri işlemekte kullanırlar. Bu beceriler geliştirilmedikçe, çocukların anlayarak temalarla ilgili sonuçlara ulaşmaları söz konusu olmamaktadır. Bu nedenle; ilköğretimde hayat bilgisi eğitiminin temel görevlerinden birisi, öğrencilerin bu becerileri kazanmalarına yardımcı olmaktır (MEB, 2005, s. 18).

2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında verilen öğrencilere kazandırılması amaçlanan beceriler 14 tanedir. Bu beceriler (MEB, 2005, s. 18–27);

1. Eleştirel düşünme (Bildiklerini ve bilmediklerini ayırt etme, bildiklerinin doğruluğunu belirleme, olguların nedenlerini sorgulama, olaylar ve olgular arasında ilişki kurma, sunulan bilginin doğruluğunu ve bütünlüğünü belirleme, sunulan bilgideki mantıksızlıkları ve yanlış akıl yürütmeleri tanımlama, gerçekler ve kanaatler (olgular ve fikirler) arasındaki farkı fark etme, bir eylemin veya davranışın değerini ya da uygunluğunu değerlendirmek için mantıklı ölçütleri teşhis etme, fikirler ve görüşler arkasındaki mantığı ifade etme, yargıya varma ve mantıklı sonuçlara ulaşma)

2. Yaratıcı düşünme (Özgünlük ve yeni fikirler oluşturma, imgeleme, sıra dışı bağlantılar kurma, sezgi, duygu ve tutkulara açık olma, risk alma, cesaret gösterme ve meydan okuma)

3. Araştırma (Soru sorma, gözlem yapma, tahmin etme, veri toplama, verileri kaydetme, verileri düzenleme, verileri açıklama, araştırma sonuçlarını sunma)

4. İletişim (Dinleme, duygularını ve düşüncelerini yazılı, sözlü veya beden diliyle ifade etme, geri bildirim alma-verme, iletişim araçlarını kullanma, davranışsal incelikler sergileme, tartışma, bağlantı kurma, açık fikirli olma, ikna etme, ortak bir amaç çevresinde toplanma)

5. Problem çözme (Problemi fark etme, problemin kime ait olduğunu belirleme, problemi aydınlatmak için uygun sorular oluşturma, problemi tanımlama ve açıklama, probleme özgü bilgi kaynaklarını tanıma, probleme yönelik çözüm seçenekleri belirleme, her çözüm yolunun muhtemel sonuçlarını düşünme, en uygun yolu seçme, problemin çözümünde, yardıma gereksinim olup olmadığını belirleme, uygun çözüm yolunu uygulama)

6. Bilgi teknolojilerini kullanma (Yönergeyi kullanarak bilgisayarı işletme, farklı kaynaklardan toplanmış bilgiyi kaydetme, biçimlendirme, tekrar kullanma, biçimlendirdiği bilgiyi sunma, metin, grafik, renk, ses efektleri kullanarak çoklu ortamda rapor hazırlama, telefonu ve televizyonu kullanarak bilgiye ulaşma, günlük hayatta ulaşabildiği teknolojik ürünleri amacına uygun olarak kullanma, bilgiyi bulma, bilgiyi kullanılabilir biçimde planlama, kütüphaneden ve yazılı kaynaklardan yararlanma, toplumdaki bilgi kaynaklarını kullanma, toplumdaki bireylerle görüşmeler yapma, yerel gazeteleri kullanma, bilgiye ulaşabilmek için gerekli her türlü kaynağı, araç ve gereci kullanma)

7. Girişimcilik (Grubun henüz fark edilmeyen ortak ihtiyaçlarına duyarlı olma, risk alma, yeni fikirlere, bilgi ve becerilere açık olma, kendini olası eleştirilere ve

başarısızlıklara açık tutma, kaybetmeyi göze alarak yenilikleri deneme cesareti gösterme ve bundan zevk alma)

8. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma (Türkçeyi doğru kullanma, anlaşılabilir bir biçimde konuşma ve yazma, doğru anlayıp anlamadığını kontrol etme, okunaklı bir şekilde yazma, etkili bir şekilde dinleme, Türkçeyi, duruma uygun olarak kullanma)

9. Karar verme (Hangi konuda karar vereceğini belirleme, karar alternatifleri üretme, verilebilecek kararların sonuçlarını düşünme, değerleri betimleme, en uygun kararı verme, kararı uygulama, verdiği kararın ve sonuçlarının sorumluluğunu üstlenme)

10. Kaynakları etkili kullanma

10.1. Zaman, Para ve Materyal Kullanma

10.2. Bilinçli Tüketici Olma

10.3. Çevre Bilinci Geliştirme ve Çevredeki Kaynakları Etkili Kullanma

10.4. Planlama ve Üretim

11. Güvenlik ve korunmayı sağlama

11.1. Sağlık Güvenlik Kurallarına/Prosedürlerine Uyma

11.2. Doğal Afetlerden Korunma

11.3. Trafikte Güvenliğini Sağlama

11.4. Hayır Diyebilme

11.5. Sağlığını Koruma

12. Öz yönetim

12.1. Etik Davranma

12.2. Eğlenme

12.3. Öğrenmeyi Öğrenme

12.4. Amaç Belirleme

12.5. Kendini Tanıma ve Kişisel Gelişimini İzleme

- 12.6. Duygu Yönetimi
- 12.7. Kariyer Planlama
- 12.8. Sorumluluk
- 12.9. Zamanı ve Mekânı Doğru Algılama
- 12.10. Katılım, Paylaşım, İş Birliği ve Takım Çalışması Yapma
- 12.11. Liderlik
- 12.12. Farklılıklara Saygı Duyma

13. Bilimin temel kavramlarını tanıma

- 13.1. Değişim
- 13.2. Etkileşim
- 13.3. Neden-Sonuç İlişkisi
- 13.4. Değişkenlik / Benzerlik
- 13.5. Karşılıklı Bağımlılık
- 13.6. Süreklilik
- 13.7. Korunum

14. Temalarla ilgili temel kavramları tanıma (“Okul Heyecanım” temasında yer alan kavramları doğru ve yerinde kullanma, “Benim Eşsiz Yuvam” temasında yer alan kavramları doğru ve yerinde kullanma, “Dün, Bugün, Yarın” temasında yer alan kavramları doğru ve yerinde kullanma, kavramlarla ilgili hikâye yazma, kavram haritası oluşturma, resim ve canlandırmalar yapma, kavramlarla ilgili sunulan bilgiyi yorumlama)

2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında öğrencilere kazandırılmak istenen 15 kişisel nitelik verilmiştir. Bu nitelikler (MEB, 2005, s. 43–46) ;

1. Öz saygı (Kendini ve duygularını fark etme, kişisel bakımını yapma, kendi farklılığını fark etme, geçmişini öğrenme, kendisiyle barışık olma, etik değerleri bilme ve hayatında bunlara önem verme, görev ve sorumluluklarını bilme ve

yardımlaşma, kuralların gerekliliğini bilme, hata yapabileceğini kabul etme, kişisel eşyalarını özenli kullanma, büyüdükçe değiştiğini fark etme, kendisinin ve arkadaşlarının değerli olduğunu kabul etme)

2. Öz güven (Güçlü ve zayıf yönlerini tanıma, ailesini tanıma ve onlarla işbirliği yapma, kurallara neden gerek duyulduğunu bilme, hatalardan ders çıkarma, gerektiğinde büyüklerinden yardım alma, ailede alınan kararlara katılma, etik davranışların güven artırıcı olduğunu bilme, etkili “hayır” deme, zaman içinde, duygu ve düşüncelerinde meydana gelen değişikliklerle ilgili çıkarımda bulunma, kendisini ve ailesini ilgilendiren kararlarda görüşünü bildirme, haksızlığa uğradığında, bunu sorgulama, doğadaki karşılıklı bağımlılığı kavrama)

3. Toplumsallık (Beslenmek için gerekli araç ve gereçleri kullanma, görgü kurallarını uygulama, arkadaş edinme ve onlara duygularını söyleme, kurallara uymanın sonuçlarını kavrama, başkalarının eşyalarını izin alarak kullanma, arkadaşlarıyla oyun oynamak ve eğlenmek için gerekeni yapma, grup bilinci oluşturma ve grubunun çıkarlarını koruma, arkadaşlarına cesaret verme)

4. Sabır (Oyun oynarken uygun davranışlarda bulunma, eğlenmek için uygun zamanı bekleme, etkili dinleme, isteklerini erteleme, amaç belirleme, hata yapmanın doğal olduğunu kabul etme, duygularını kontrol etme)

5. Hoşgörü (Arkadaşları ile iyi ilişkiler geliştirme, arkadaşlarıyla oynarken uygun davranışlarda bulunma, bireysel ve grup çalışmalarında olumlu değerleri gözetme, konuşanı dinleme, hataları doğal karşılama, farklılıkları kabul etme, herkesin değerli olduğunu kabul etme, sorunlara farklı çözümler önerme, duygularını uygun bir dille ifade etme, görevlerini yerine getirmekten mutluluk duyma)

6. Sevgi (Kendini sevme, ailesini ve akrabalarını sevme, arkadaşlarını ve başkalarını sevme, arkadaşlarıyla ilişkilerinde sevgi duygusunu temel alarak onlarla iyi ilişkiler geliştirme, okulda karşılaştığı kişilere ve durumlara sevgiyle yaklaşma, başkalarıyla

farklılıklarının doğal olduğunu kabul etme, millî ve dinî bayramlarda sevgi duygusunu açığa vurma, yaşadığı yerleşim birimini ve vatanını sevmeye, ülkesini sevmeye, insanları sevmeye, doğayı sevmeye)

7. Saygı (Kendine saygı duyma, arkadaşlarına saygı duyma, okulu ve sınıfı ile ilgili kurallara uyma, öğretmenine karşı saygılı olma, çevresindeki insanlara karşı saygılı olma, ailesine saygılı olma, kişisel eşyalarına ve başkalarının eşyalarına saygı gösterme, doğaya saygı duyma, dünyadaki insanlara saygı duyma, Türk Bayrağı'na, İstiklâl Marşı'na, Atatürk'e ve Türk büyüklerine saygı duyma)

8. Barış (Sorunları fark etme, çözüm yollarını fark etme, karşılaştığı sorunlarda sorun çözme becerilerini kullanma, millî ve dinî bayramları kutlama, toplumsal paylaşımlarla yaşama, dayanışma içerisinde olma, benzerlik ve farklılıkların doğal olduğunu bilme)

9. Yardımseverlik (Kulüp ve diğer grup çalışmalarında arkadaşlarına yardım etme, aile bireylerine yardımda bulunma, okulla ilgili sorunları çözerken arkadaşlarına ve başkalarına yardım etme, doğal afetlere uğrayanlara yardım etme, kaza ve acil durumlarda başkalarına yardım etme)

10. Doğruluk (Etik davranışların farkında olma, trafikteki doğru ve yanlış davranışları ayırt etme, ilişkilerinde olumlu değerleri gözetme, yanlış davranışların farkında olma, yanlışlık içermeyen davranışlar sergileme, ön yargısız davranma)

11. Dürüstlük (Arkadaşlarının sergilediği davranışların etik olup olmadığını fark etme, ailesinde ve akrabaları arasında sergilenen etik değerleri fark etme, kendisinin ve arkadaşlarının etik olmayan davranışlarını fark etme, arkadaşlarıyla ilişkilerinde olumlu değerleri gözetme, başkalarına ön yargısız davranma, başkalarının duyarlılıklarına saygı gösterme, kendi ihtiyaçlarını, isteklerini ve görüşlerini çekinmeden ve olduğu gibi ifade etme)

12. Adalet (Kurallara katılma, kurallara uyma, etik değerleri ve davranışları fark etme, görev paylaşımına katılma ve üzerine düşen görevi yapma, Türk milletinin sahip olduğu hak ve hürriyetleri araştırma, başkalarının duyarlılıklarına saygı gösterme, kendi ihtiyaçlarını, isteklerini ve görüşlerini ifade etme, kazanmanın ve kaybetmenin doğal olduğunu kabul etme, görev dağılımının adil olup olmadığını sorgulama)

13. Yeniliğe açıklık (Bilgi edinebilmek için uygun sorular sorma, resimli kaynaklardan yararlanma, geçmişten günümüze olan yenilikleri ve değişiklikleri araştırma, geleceği hayal etme ve tasarlama, yeni fikirler üretme, iş birliği yapma, problem çözme, karar alınırken görüş bildirme ve karar sürecine katılma, amaç belirleme, yenilikleri deneme cesareti gösterme, yenilikleri denemekten zevk alma, teknolojik bir ürün tasarlama)

14. Vatanseverlik (Türk Bayrağı'na ve İstiklâl Marşı'na saygı gösterme, Şeref Köşesi'ni tanıma, millî bayramlara coşkuyla katılma, millî bayramları kutlamak için alternatifler üretme, yaşadığı yerleşim birimini ve vatanını yuva olarak görme, Türkiye'mizin bir bütün olduğunun farkında olma, Atatürk'ün ulusal bir lider olduğunu kabul etme ve saygı gösterme, millî bayram günlerimizle geçmişte yaşanan tarihi olaylar arasında bağ kurma, cumhuriyetimizi korumak, güçlendirmek ve geliştirmek için yapılması gerekenleri belirleme, yaşadığı yerleşim birimindeki değişiklikleri belirleme, müzelerden yararlanma)

15. Kültürel değerleri koruma ve geliştirme (Türk Bayrağı'nı ve İstiklâl Marşı'nı bir değer olarak kabul etme, millî bayramları kutlama, dinî bayramları kutlama, yaşadığı yerleşim birimini bir yuva olarak kabul etme, ülkesini bir yuva olarak kabul etme, cumhuriyetimizi korumak, güçlendirmek ve geliştirmek için çaba gösterme, müzeleri ve tarihi mekânları koruma ve geliştirme)

1.5.2 Tema (İçerik)

Hayat Bilgisi Dersi Programı'nda temalar üç yıl boyunca, "Okul Heyecanım", "Benim Eşsiz Yuvam", "Dün Bugün Yarın" adlarıyla yer almakta ve bu süreklilikle kazanımların pekiştirilmesi, önceki öğrenmelerin üzerine yenilerinin eklenmesi ve çocuğun ihtiyaç, yetenek, gelişim düzeylerine uygun içerik belirlenmesini ve bunun uygulanmasını sağlamaktadır. Temalar, beceriler, ara disiplinler, kişisel nitelikler diğer derslerle bütünleştirilebilmektedir (MEB, 2005, s. 52).

Tematik yaklaşımının seçilmesinde rol oynayan unsurlar;

1. Bireysel farklılıkları olan öğrenciler için motivasyon kaynağı olup, öğrencilerin çalışmalarına olan ilgi ve kendilerine olan güvenlerinin diğer derslere de yansımaya yardımcı olmaktadır.
2. Öğrencilerin, başkalarının görüş açısını daha iyi anlamalarını ve onlara saygı duymalarını sağlamaktadır.
3. Öğrencilerin yaşadıkları çevreyle olan bağlarını ve farkındalıklarını arttırmaktadır.
4. Öğrencilerin etkinliklere katılarak değişik bilgi ve beceriler edinmelerini sağlamaktadır.
5. Öğrencilerde ekip ruhu geliştirmektedir.
6. Öğrencilerin tutumlarında ve çalışma alışkanlıklarında iyileşme sağlamaktadır.
7. Öğrencilerin okula yönelik tutumlarının iyileşmesine yardımcı olmaktadır. (MEB, 2005. s. 52).

Temalar seçilirken göz önünde bulundurulacak özellikler;

1. Öğrencinin ilgisini çekmesi
2. Öğrencilerde merak ve araştırma isteği yaratması
3. Öğrencilerin yeni çalışmaları denemelerine ve beceri kazanmalarına fırsat vermesi
4. Öğrencilerin doğal öğrenme yolunu izlemelerine fırsat vermesi
5. Kişisel niteliklerin kazanılmasına olanak sağlaması
6. Derslerin temelini teşkil eden bir yapı taşıması
7. Çeşitli öğrenme yaklaşımlarına uygun olması
8. Birçok alana uygulanabilmesi
9. Diğer disiplinlerle bütünleşecek kadar genel, eğitim yoluyla ulaşabilecek kadar sınırlı olması
10. Öğrenmede derinliği ve genişliği teşvik etmesi (MEB, 2005, s. 52).

1.5.3 Etkinlikler (Öğrenme- Öğretme Süreci)

1.5.3.1 Öğrenme Stilleri

Öğrenme stili konusunda çalışmalar yapan Dunn (1988) öğrenme stilini “bir öğretim yöntemini bazıları için harika, diğerleri için korkunç yapan biyolojik ve gelişimsel özellikler” olarak ele almaktadır (aktaran: Ün Açıkgoz, 2000, s. 46). “Her beyin, kendi düşünce modelinin belirlediği bir öğrenme modeline sahiptir. Öğrenilmesi istenen konunun sunulmuş modeli, beyindeki modelle uyuyorsa, başarılı bir öğrenme gerçekleşir. Başarı ya da başarısızlık, tek başına kişinin zekâsının yetersizliğini göstermez”(Vural, 2005, s. 199).

“Öğrenme stillerine göre öğrenciler; hayalci, düşünür, karar veren, aktör, görsel, işitsel, kinestetik, dokunsal olarak gruplanabilirler (MEB, 2005, s. 95).

1.5.3.2 Zekâ Alanları

Zekâ tanımlamaları konusunda tam bir fikir birliği yoktur. Yapılan tanımlarda yüksek düzeyde yetenekler (soyut muhakeme, zihinsel temsil, problem çözme, karar verme), çevreye uyum, öğrenme yeteneği ortak örüntüyü oluşturmaktadır (Demirel, Başbay, Erdem, 2006, s. 13).

Modern zekâ anlayışının temelini oluşturan çoklu zekâ kuramı, Harvard Üniversitesi öğretim üyelerinden H. Gardner tarafından Zihnin Çerçevesi adlı yapıtında 1983 yılında geliştirilmiştir. Gardner, anılan yapıtında zekâyı, geleneksel zekâ anlayışından bir parça koparak “ bir ya da daha fazla kültürel yapıda değeri olan bir ürüne şekil verme veya problem çözme yeteneği” olarak tanımlamaktadır. Bu tanım ilk bakışta zekâyı kültürel koşullu bir hale getirmekte, onun problem çözümedeki işlevine dikkat çekmekte ve onu bir potansiyeller toplamı olarak değerlendirmektedir. Bu haliyle, Gardner, zekânın niteliksel bir açıklamasını vermeye çalışmakta, niceliksel ifadelerden kaçınmaktadır. Gardner ile gündeme gelen yeni anlayış; bireyin kalıtımla birlikte getirdiği zekânın kapasitesinin geliştirilebilir ve değiştirilebilir olduğunu, zekânın herhangi bir performansta, üründe veya problem çözme sürecinde ortaya çıktığından sayısal olarak hesaplanamayacağını, zekânın çoğul olduğunu ve çeşitli yollarla sergilenebileceğini, zekânın gerçek hayat durumlarından veya koşullarından soyutlanamayacağını, zekânın bireylerin sahip oldukları gizil güçlerini veya doğal potansiyellerini anlamak ve onların başarı amacıyla uygulayabilecekleri farklı yolları keşfetmek için kullanılacağını varsaymaktadır (Aydın, 2006, s. 129- 130).

Çoklu zekâ kuramı bireylerin zeki ya da aptal değil, farklı nedenlerle, farklı yollarla, farklı hızlarda öğrendiklerini vurgulayarak, eğitimcilere farklı bir bakış açısı getirmiştir (Bümen, 2007, s. 21).

“Farklı zekâ alanlarına göre öğrenciler; sözel-dilsel, mantıksal/matematiksel, görsel/uzamsal, müziksel/ritmik, bedensel/kinestetik, kişiler arası, içsel, doğa olarak gruplanabilirler. Çocuklar bu gruplardan birinin özelliklerini yansıtabildikleri gibi birden fazlasının özelliklerini de yansıtabilirler” (MEB, 2005, s. 97).

1.5.3.3 Kavramlar

Programda Hayat Bilgisi dersinin temel amacının, öğrencilerin günlük yaşamda ihtiyaç duydukları ve kullanabilecekleri yaşam becerilerini kazanmalarına yardımcı olmak olduğu, bunun yanı sıra ileride alacakları sosyal bilgiler, fen ve teknoloji derslerine temel oluşturabilmeleri için bazı kavramların tanıtılacağı belirtilmiştir. Kavramların doğrudan tanımlanmadan kavramla ilgili kazanımlara ait öğrenme- öğretim etkinlikleri sırasında ya da sonrasında öğrenciler tarafından bulunmasının sağlanacağı belirtilmiş, bu amaçla her tema için 1., 2. ve 3. sınıf düzeyinde ayrı kavramlar verilmiştir. Okul Heyecanım temasında, 1. sınıfta 43, 2. sınıfta 17, 3. sınıfta 22 kavram verilmiştir. Benim Eşsiz Yuvam temasında, 1. sınıfta 17, 2. sınıfta 25, 3. sınıfta 23 kavram verilmiştir. Dün, Bugün, Yarın temasında 1. sınıfta 16, 2. sınıfta 13, 3. sınıfta 18 kavram verilmiştir. Sınıf düzeyinde verilen toplam kavram sayısı 1. sınıfta 76, 2. sınıfta 55, 3. sınıfta 63'tür (MEB, 2005, s. 99-102).

2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında sınıflar bazında verilen kavramlar şunlardır (MEB, 2005, s. 100–102);

1. sınıf için temalarda verilen kavramlar;

Okul Heyecanım (Fiziksel özellik, plan, arkadaş, oyun, ders araç ve gereci, kişisel bakım, okul, sınıf, kural, Türk Bayrağı, İstiklal Marşı, Gençliğe Hitabe, öğretmen, benzer, farklı, beslenme, temizlik, görgü kuralları, eğlenme, özel gün, kutlama, eşya, millî bayram, aşı, kulüp, grup çalışması, görev, iş birliği, sorun,

çözüm, meslek, acil durum, iletişim aracı, doğal afet, trafik, ses, görme/görülme, yaya, kaynak, bilinçli tüketim, duyu organı, çevre, sorumluluk)

Benim Eşsiz Yuvam (Canlı, yuva, adres, donma, erime, buharlaşma, kaynama, aile, birey, yardımlaşma, dayanışma, akraba, hata, para, bütçe, alet, makine)

Dün, Bugün, Yarın (Geçmiş, şimdi, gelecek, oyuncak, öz geçmiş, anı, kılık-kıyafet, değişiklik, mevsim, takvim, hava durumu, yeryüzü, gökyüzü, renk, dünya, gün)

2. sınıf için temalarda verilen kavramlar;

Okul Heyecanım (Ders programı, yardım, şekil, saygı, duygu, ulaşım araçları, vücut, sağlık, iletişim, nezaket, görsel materyal, bilinçli tüketici, dinî bayram, paylaşım, kaynak kitap, proje, cesaret)

Benim Eşsiz Yuvam (Eşsizlik, güneş, doğu, batı, yer, organ, sağlıklı yaşam, büyüme, gelişme, spor, iş, ortam, güven, öneri, reddetme, hak, hürriyet, liderlik, tasarruf, güvenlik, amaç, gezi, tatil, vatan, ülke)

Dün, Bugün, Yarın (Değişim, karşılaştırma, aile büyüğü, hayat, katı-sıvı-gaz, neden-sonuç, hava, su, toprak, gök cismi, bina, doğal çevre, yapay çevre)

3. sınıf için temalarda verilen kavramlar;

Okul Heyecanım (Sevgi, barış, doğruluk, ihtiyaç, istek, görüş, yanlış davranış, kroki, tarih, iyimserlik, tutumluluk, kaza, toplumsal paylaşım, hak, öğrenme tekniği, yönerge, bilgi teknolojisi, işaret, levha, duyarlılık, dürüstlük, yeterlilik)

Benim Eşsiz Yuvam (Barınma, bitki, hayvan, sanat, yön, kuzey, güney, beden imgesi, hizmet, sözsüz iletişim, ön yargı, adalet, madde, reklâm, imkân, mizah, grup, toplum, deprem, yangın, harita, küre, gezegen)

Dün, Bugün, Yarın (Cumhuriyet, teknolojik ürün, bilgisayar, iletişim teknolojisi, yerleşim birimi, müze, kültürel değer, karşılıklı bağımlılık, karşılıklı etkileşim, cansız varlık, zaman, doğa, su döngüsü, grafik, meteoroloji, tahmin, ay, süreklilik)

1.5.3.4 Etkinlikleri Uygulama

Öğrenme ve öğretme süreci planlanırken temalar, ara disiplinler, beceriler, kişisel nitelikler ve kazanımlar dikkate alınmalıdır. Her kazanım önceki kazanımlara ön bilgi oluşturacak ve çocuğun yaşamındaki olay ve olguların oluşma sırası dikkate alınarak sıralandığı için belirli gün ve haftalarla ilgili kazanımlar hariç kazanımların sırası değiştirilemez (MEB, 2005, s. 93).

2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Öğretim Programına göre öğretim etkinliğinin uygulanması sırasında göz önünde bulundurulması gereken ilkeler şunlardır;

- 1) Aktif öğrenme bir süreçtir.
 - 2) Kişisel olarak veya grup içerisinde ortaya çıkabilir.
 - 3) Çocuklarda değişik seviyelerde gerçekleşir.
 - 4) Öğrenme sürecinde öğrencileri merkeze alır ve onların aktif olmalarını sağlar.
 - 5) Yol göstermek ve çalışmayı yönetmek için öğretmene ihtiyaç duyar.
 - 6) Güvene ve desteğe dayalı bir sınıf atmosferi gerektirir.
- (MEB, 2005, s. 103).

Sınıf içi etkinlikler uygulanırken öğretmenlerden beklenenler şunlardır (MEB, 2005, s. 105);

Öğrenci özerkliğini ve girişimciliğini destekleme. Öğretimde çeşitli ortam, materyal, veri ve birincil bilgi kaynaklarını kullanma. Öğrenmeyi toplumsal deneyimler sağlayacak şekilde organize etme. Bir öğrenme görevini oluştururken gerçek yaşamda karşılaşılan düzeyde karmaşık olmasına dikkat etme. Bir öğrenme görevini oluştururken “belirlemek”, “karşılaştırmak”, “sınıflamak”, “çözümlemek”, “oluşturmak” gibi üst düzey bilişsel etkinlikleri gerektiren görevlere ağırlık verme. Bir öğrenme görevi oluştururken doğrudan parçalara ayırmak yerine öncelikle bütüncül olarak tasarlama. Öğrenenlere açık uçlu, düşündürücü, anlamlı ve derinliği olan sorular sorma. Onları konuyu araştırmaları için destekleme. Aynı zamanda

öğrencilere kendi arkadaşlarına sorular sormaya yönlendirme. Öğretim sırasında öğrenme döngüsü modeli (keşfetme, kavramı tanıma, uygulama) kullanarak öğrencilerin doğal merakını besleme. Öğrenci tepkilerine göre dersi yönlendirme. Gerekli olduğunda öğretim stratejilerini ve içeriği değiştirme. Öğrencilerin ilgilerini çekecek sorunlar ortaya atma. Öğrencilerin hem öğretmenle hem diğer öğrencilerle etkileşimini destekleme. Öğrencilerin yaptıkları hataları anlamaları için geri bildirim kullanma. Öğrencilere bir soru yönelttiğinizde olası bir yanıt üzerinde düşünceleri için yeterince bekleme süresi tanıma. Öğrencilere sunulan bilgiler arasında bağlantı kurabilmeleri ve çeşitli görüşleri birbirleriyle karşılaştırabilmeleri için zaman verme. Öğrencilerin başarısını öğrenme bağlamına göre değerlendirme.

1.5.4 Ölçme-Değerlendirme

Hayat bilgisi dersi için yapılacak değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin Hayat Bilgisi Dersi Programı'nın tüm boyutlarında sağladığı gelişme ve başarı ölçülmeye ve kaydedilmeye çalışılır. Öğretmenler, öğrencilerin kazanımlar, kavramlar ve becerilerle ilgili bireysel gelişimlerini izlerken, eksiklerini belirlerken, karşılaştıkları zorlukları tanımlarken, öğrencileri öğrenmeye ve becerilerini geliştirmeye özendirirken değerlendirme yaparlar. Böylece değerlendirme, öğrencilerin eğitiminde yapılandırıcı ve geliştirici bir rol oynar. Öğrencilerin öğrenmesi ve gelişimiyle ilgili elde edilen bilgiler, öğretmenler tarafından kullanılabilmesi gibi öğrencinin kendini değerlendirmesine ve kişisel hedefler belirlemesine de yardım eder. Bu programda, bireysel farklılıkları dikkate alan öğrenci merkezli öğretim ve öğrenme stratejileri benimsenmiştir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirmede öğrencilerin bilgi, beceri ve tutumlarını sergilemeleri için çoklu değerlendirme kullanılmıştır. Sadece yazılı ve sözlü sınavlarla öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesi uygun değildir. Çocukların yaşam becerilerini uygulama düzeyleri farklıdır. Bazı çocuklar eleştirel düşünmede ileri düzeydeyken, bazıları yaratıcılıkta, bazıları da kişisel gelişimlerini tanıma ve izlemede başarılı olabilirler. Değerlendirme teknikleri öğrencinin tüm becerilerinin değerlendirilmesini sağlamalıdır (MEB, 2005, s. 111).

1998 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ile 2005 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programının karşılaştırılması (MEB, 2005, s. 256–257);

Olguların parçalara bölünerek her bir parçanın ayrı ayrı analiz edildiği, mekanik, doğrudan gözlenebilen ve ölçülebilen davranışların temel alındığı 1998 programında ki “davranışçı yaklaşım”ın yerini 2005 programında bireyin çeşitli uyaranlarla etkileşime girerek bunları anlamlandırıldığı ve bilgiyi kendisinin yapılandığı “yapılandırmacı yaklaşım” almıştır. 1998 programında doğrudan gözlenebilen ve ölçülebilen hedefler ve davranışlar şeklinde ifade edilen amaçlar 2005 programında, bireyin doğrudan gözlenebilen davranışlarının yanı sıra dolaylı olarak gözlenebilen tutumlarını, değerlerini ve becerilerini de kapsayan “kazanımlar” şeklinde ifade edilmiştir. 1998 programında ki ünite yaklaşımının yerini 2005 programında farklı disiplinlere ait bilgilerin toplulaştırıldığı tematik yaklaşım benimsenmiş, buna uygun olarak üç öğretim yılı devam edecek şekilde üç tema belirlenmiştir.

1998 programında bilgiyi yapılandırarak öğretmen öğrenciye aktarır, öğrencinin bakış açısı temel alınmamıştır, yoğun bilgi aktarımı vardır, süreçten çok sonuç vurgulanmakta ve değerlendirilmektedir. 2005 programında öğrenciler aktiftirler, etkinlikler yoluyla bilgiyi kendileri yapılandırırlar, öğrencinin bakış açısı temel alınmıştır, öğrenci kendi deneyimleri sonucunda günlük hayatta kullanabileceği kendisi için gerekli olan bilgileri yapılandırmakta, sadece ürün değil süreçte değerlendirilmektedir.

1998 programında bütün öğrenciler aynı yöntemlerle öğrenmeye yönlendirilmiş, öğrenme stillerindeki farklılıklar dikkate alınmamıştır. Öğrenme-öğretme sürecinde ve değerlendirmede geleneksel yöntemler kullanılmıştır. 2005 programında her öğrencinin farklı zekâ alanlarına sahip olduğu ve farklı öğrenme stillerini kullanarak daha iyi öğrenebileceği varsayımı benimsenmiştir Öğrenme öğretme sürecinde geleneksel yöntem ve tekniklerin yanı sıra öğrencinin aktif olduğu yöntem ve teknikler kullanılmakta, ürün ile birlikte alternatif ölçme yöntemlerinden yararlanarak süreçte ölçülmekte ve değerlendirilmektedir.

1. 6 İlgili Araştırmalar

Özden (2006)'in “2004 Hayat Bilgisi Pilot Programının, 1998 Hayat Bilgisi Programıyla Karşılaştırılması” adlı araştırması pilot okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre;

1. Öğretmenlerin 2004 pilot programının kazanımlarını ve öğrenme-öğretme süreçlerini 1998 programının hedeflerine ve öğrenme-öğretme süreçlerine göre daha olumlu değerlendirdikleri,

2. Her iki programın içerikleri arasında fark bulunmadığı,

3. İlçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin 2004 Programını 1998 programına göre daha olumlu değerlendirdikleri, öğretmenlerin katıldıkları seminer sayıları arttıkça Pilot Programa yönelik görüşlerinin olumlu yönde değiştiği,

4. Öğretmenlerin görüşleri ile cinsiyetleri, kıdemleri, eğitim düzeyleri ve sınıf mevcutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir

Uğur (2006)'un “2005 İlköğretim 1., 2. ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Uşak İli Örneği) adlı araştırması Uşak ili ilköğretim okullarında 2005 İlköğretim 1., 2. ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programını uygulayan öğretmenlerin programın genel durumuna, beceri ve kazanımlarına, temalarına, etkinliklerine, ölçme-değerlendirmesine ilişkin görüşlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre;

1. Programın 1998 programından daha iyi olduğu,

2. Beceriler, kazanımlar, kişisel nitelikler, değerler, ara disiplinlerin gerçekleştirilebilir olduğu,

3. Temaların birey, toplum ve doğa öğrenme alanları ve bağlı olduğu beceri ve kazanımlar ile örtüştüğü, kazanım sayılarına göre temalar için belirlenen sürenin yeterli olduğu,

4. Ölçme-değerlendirmenin programın değerlendirme boyutunu tam karşılamadığı,

5. Bayan öğretmenlerin görüşlerinin erkek öğretmenlere göre daha olumlu olduğu, il, belde ve köyde çalışan öğretmenlerin görüşlerinin ilçede çalışan

öğretmenlere göre daha olumlu olduğu, ön lisans, lisans, diğer mezunu olan öğretmenlerin görüşlerinin öğretmen okulu veya lisesi ve yüksek lisans mezunu öğretmenlere göre daha olumlu olduğu, birleştirilmiş sınıf, birinci, üçüncü sınıf okutan öğretmenlerin görüşlerinin ikinci sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu, normal öğretim yapan okullarda çalışan öğretmenlerin görüşlerinin ikili öğretim yapılan okullarda çalışan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Çakır (2007)'ın “Yeni Hayat Bilgisi Programında Yer Alan Kazanımların Önerilen Etkinlikler Çerçevesinde Gerçekleştirilebilme Düzeyinin Belirlenmesi” adlı araştırması Hayat Bilgisi Dersi kazanımlarının önerilen etkinlikler çerçevesinde gerçekleştirilebilme düzeyi açısından öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre;

1. Öğretmenlerin genelinin programın niteliği ile ilgili olumlu görüş bildirdikleri,
2. Programın öğrenciyi daha fazla merkeze aldığı,
3. Programın yeni değerlere uygun olduğu,
4. Programın öğrenci düzeyine uygun olduğu,
5. Programın çağdaş öğrenme yöntem ve tekniklerine uygun olduğu,
6. Öğretmen görüşlerinde cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul türü, okutulan sınıfa göre farklılık bulunmadığı,
7. İl ve ilçede görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin beldede görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

1.7 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2004–2005 öğretim yılında pilot uygulaması yapılan uygulama sonucunda düzenlemeler yapıp 2005–2006 öğretim yılında ülke genelinde uygulamaya konulan 2005 ilköğretim Hayat Bilgisi dersi öğretim programındaki öğrenci etkinliklerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda öğretmenlerin etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna, öğrenci düzeylerine uygunluğuna, kazanımları kapsamına, çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri, bu görüşlerin cinsiyet, hizmet yılı, öğrenim düzeyi, mezun oldukları bölüm, okuttukları sınıf ve çalıştıkları yere göre değişip değişmediği ve öğretmenlerin etkinlikleri uygularken karşılaştıkları sorunlar ve sorunları çözüme yöntemleri saptanmaya çalışılmıştır.

1.8 Araştırmanın Önemi

Öğretim programı ne kadar iyi hazırlanırsa hazırlansın, geliştirilebilmesi için programın gerçekleştirilmesinde birinci derece role sahip öğretmenlerin tespitleri ve görüşleri çok önemlidir. Bu nedenle 1. , 2. ve 3. sınıfta okutulan ve ilköğretimde önemli bir yere sahip olan Hayat Bilgisi Dersi Öğretim programının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi önemlidir.

Bu nedenle bu çalışma ile 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi öğretim programındaki öğrenci etkinliklerine yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi, programın veya öğretmenin geliştirilmesi yönünde nelerin yapılması gerektiği konusunda yol gösterici olacaktır.

1.9 Problem Cümlesi

Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'ndaki öğrenci etkinliklerine yönelik görüşleri nelerdir?

1.10 Alt Problemler

2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nı uygulayan öğretmenlerin;

- 1) Etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2) Etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3) Etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4) Etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?

Bu görüşler;

- a. Öğretmenlerin cinsiyetine,
- b. Hizmet yılına,
- c. Eğitim düzeyine,
- ç. Mezun oldukları bölüme,
- d. Okuttukları sınıfa,
- e. Çalıştıkları yere (Sadece 4. alt problemle ilişkilendirilmiştir)

göre değişmekte midir?

5. Öğretmenlerin etkinlikleri uygularken karşılaştıkları sorunlar ve sorunları çözme yöntemleri nelerdir?

1.11 Sayıtlar

1. Anketin kapsam geçerliliği konusunda kendilerine başvuru uzman görüşlerinin yeterli olduğu,
2. Örneklem giren bütün deneklerin ankete verdikleri yanıtların gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

1.12 Sınırlılıklar

Bu çalışma, Muğla ili merkez ilköğretim okullarında görev yapan 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programını uygulayan ve ilköğretim 1., 2. ve 3. sınıf öğretmeni olan öğretmenlerin görüşleriyle, etkinliklerle, incelenen kitaplarla, ölçme aracı olan anketle sınırlıdır.

1.13 Tanımlar

Öğretim Programı: Belli bilgi kategorilerinden oluşan, okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük programdır (Varış, 1978, s. 17).

2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı: 08.08.2005 tarih ve 297 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla onaylanarak 2005–2006 eğitim-öğretim

yılından itibaren uygulamaya konulan program (MEB, 2005, s. 8).

Etkinlik: “Kazanımları gerçekleştirmek amacıyla belli teknik ve yöntemlere göre düzenlenen davranışlar bütünüdür” (MEB, 2005, s. 14).

Kazanım: “Çocukların doğrudan gözlenebilir davranışlarının yanı sıra, bilgi, beceri, tutum ve değerleri içeren ifadelerdir” (MEB, 2005, s. 13).

Tema: “Birbiri ile ilişkili ünite, konu ve kavramların bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapıdır” (MEB, 2005, s. 14).

Beceri: “Uygun öğrenme ve öğretme ortamında bireyin hazır bulunuşluk düzeyine göre düşünsel ve davranışsal bir çabaya girmesi sonucu bir işi kolaylıkla ve ustalıkla, sürekli yapabilir hale gelmesidir” (MEB, 2005, s. 14).

Kişisel Nitelikler: “Öğrenme-öğretme sürecinde becerilerin yanı sıra öğrencilere kazandırılacak olumlu değerlerdir” (MEB, 2005, s. 14).

2. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Karasar (2004, s. 77) bu modeli, var olan bir durumu, değiştirme ve etkileme çabası göstermeden olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan bir model olarak tanımlamaktadır.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2007–2008 öğretim yılında Muğla ili merkez ilköğretim okullarında görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programını uygulayan 1., 2. ve 3. sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

2.3 Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen Öğretmenlerin 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı’ndaki öğrenci etkinliklerine yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik hazırlanan anket yoluyla elde edilmiştir. Anket oluşturulurken önce literatür taraması yapılmıştır. Konu ile ilgili araştırmalar, makaleler, kitaplar, benzer anketler incelenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda anket hazırlanmış, hazırlanan anketle ilgili öğretmen görüşleri ve uzman görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda anket yeniden düzenlenmiştir.

Anket 2007-2008 öğretim yılında Muğla ili merkez ilköğretim okullarında görev yapan ve 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programını uygulayan 1., 2. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere uygulanmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere yönelik sorular ikinci bölümde 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki

öğrenci etkinlikleri ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Anket toplam (1.bölüm 8, 2. bölüm 23 madde) 31 maddeden oluşmaktadır.

2.4 Verilerin Analizi

Veriler üzerinde istatistiksel işlemler SPSS 15.0 paket programı ile yapılmıştır. Ankette yer alan her madde için frekans (f) ve yüzde (%) hesaplanmıştır. Öğretmen görüşlerinin cinsiyet, eğitim düzeyi, mezun oldukları bölüm, çalıştıkları yere göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için X^2 testi yapılmıştır. Anlamlı bir fark olup olmadığı 0,05 düzeyinde test edilmiştir. Hizmet süresi ve okutulan sınıflara göre fark olup olmadığını belirlemek için (f) ve (%)'lere bakılmıştır. Tablolar halinde sunulan verilerin değerlendirme ve yorumları yapılmıştır.

3. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

3.1 Araştırma Örneklemine İlişkin Bulgular

Aşağıda örneklemdeki öğretmenlerin cinsiyet, hizmet yılı, eğitim düzeyi, mezun olunan bölüm, okutulan sınıf, çalışılan yer dağılımları ile ilgili bulgular bulunmaktadır.

Tablo 3.1.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	52	55,9
Erkek	41	44,1
Toplam	93	100,0

Tablo 3.1.1’de görüldüğü gibi anketi yanıtlayan öğretmenlerin cinsiyeti %55,9 kadın, % 44,1 erkektir.

Tablo 3.1.2 Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı

Hizmet Yılı	f	%
6–10 yıl	11	11,8
11–15 yıl	18	19,4
16–20 yıl	19	20,4
21 yıl ve üzeri	45	48,4
Toplam	93	100,0

Tablo 3.1.2’de görüldüğü gibi anketi yanıtlayan öğretmenlerin %11,8’i 6–10 yıl, %19,4’ü 11–15 yıl, %20,4’ü 16–20 yıl, %48,4’ü 21yıl ve üzeri hizmet süresine sahiptir. 5–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmen bulunmamaktadır.

Tablo 3.1.3 Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı 1

Eğitim Düzeyi	f	%
Ön Lisans	32	34,4
Lisans	60	64,5
Yüksek Lisans	1	1,1
Toplam	93	100,0

Yüksek Lisansa ait frekans düşüklüğü nedeniyle tablo aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Tablo 3.1.4 Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı 2

Eğitim Düzeyi	f	%
Ön Lisans	32	34,4
Lisans	61	65,6
Toplam	93	100,0

Tablo 3.1.4’de görüldüğü gibi anketi yanıtlayan öğretmenlerin %34,4’ü ön lisans, %65,6’sı lisans düzeyinde eğitime sahiptir.

Tablo 3.1.5 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Dağılımı 1

Mezun Olunan Bölüm	f	%
Eğitim Enstitüsü	21	22,6
Eğitim Fakültesi (Sınıf Öğretmenliği)	43	46,2
Eğitim Fakültesi (Diğer Bölümler)	2	2,2
Fen Edebiyat Fakültesi	3	3,2
Diğer	24	25,8
Toplam	93	100,0

Eğitim Fakültesi (Diğer Bölümler), Fen Edebiyat Fakültesine ait frekans düşüklüğü nedeniyle tablo aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Tablo 3.1.6 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Dağılımı 2

Mezun Olunan Bölüm	f	%
Eğitim Enstitüsü	21	22,6
Eğitim Fakültesi	45	48,4
Diğer	27	29,0
Toplam	93	100,0

Tablo 3.1.6'da görüldüğü gibi anketi yanıtlayan öğretmenlerin %22,6'sı Eğitim Enstitüsü, %48,4'ü Eğitim Fakültesi, %29,0'ı diğer bölüm mezunlarından oluşmaktadır.

Tablo 3.1.7 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıflara Göre Dağılımı

Okutulan Sınıf	f	%
1. Sınıf	27	29,0
2. Sınıf	31	33,3
3. Sınıf	35	37,6
Toplam	93	100,0

Tablo 3.1.7’de görüldüğü gibi anketi yanıtlayan öğretmenlerin %29’u 1. sınıfı, %33,3’ü 2. sınıfı, %37,6’sı 3. sınıfı okutmaktadır.

Tablo 3.1.8 Öğretmenlerin Çalıştıkları Yere Göre Dağılımı

Çalışılan Yer	f	%
İl Merkezi	47	50,5
Belde	21	22,6
Köy	25	26,9
Toplam	93	100,0

Tablo 3.1.8’de görüldüğü gibi anketi yanıtlayan öğretmenlerin %50,5’i il merkezi %22,6’sı belde, %26,9’u köyde çalışmaktadır.

3.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

3.2.1 Genel

Tablo 3.2.1.1 Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%
1. Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.	8	8,6	12	12,9	73	78,5
3. Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir.	7	7,5	11	11,8	75	80,6
4. Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır.	10	10,8	13	14,0	70	75,3
5. Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum.	26	28,0	11	11,8	56	60,2
8. Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir.	9	9,7	21	22,6	63	67,7

Tablo 3.2.1.1’de görüldüğü gibi etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Öğretmenler anketin “Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır” birinci maddesine %8,6 katılmıyorum , %12,9 kararsızım, %78,5 katılıyorum , “Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir” üçüncü maddesine % 7,5 katılmıyorum, %11,8 kararsızım, %80,6 katılıyorum, “Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır” dördüncü maddesine %10,8 katılmıyorum, %14,0 kararsızım, %75,3 katılıyorum , “Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum” beşinci maddesine %28,0 katılmıyorum, %11,8 kararsızım, %60,2 katılıyorum, “Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir” sekizinci maddesine %9,7 katılmıyorum, %22,6 kararsızım, %67,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.2.1.1 incelendiğinde öğretmenlerin çoğunlukla etkinliklerin dersin içeriğine uygun olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

3.2.2 Cinsiyete Göre

3.2.2.1 Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Cinsiyet	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
1. Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.	Kadın	6	11,5	7	13,5	39	75,0	1,394	,498
	Erkek	2	4,9	5	12,2	34	82,9		
3. Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir.	Kadın	6	11,5	6	11,5	40	76,9	2,733	,255
	Erkek	1	2,4	5	12,2	35	85,4		
4.Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır.	Kadın	6	11,5	6	11,5	40	76,9	,613	,736
	Erkek	4	9,8	7	17,1	30	73,2		
5. Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum.	Kadın	14	26,9	4	7,7	34	65,4	2,274	,321
	Erkek	12	29,3	7	17,1	22	53,7		
8.Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir.	Kadın	5	9,6	12	23,1	35	67,3	,017	,992
	Erkek	4	9,8	9	22,0	28	68,3		

Tablo 3.2.2.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır” birinci maddesine bayan öğretmenler %11,5 katılmıyorum, %13,5 kararsızım, % 75,0 katılıyorum, erkek öğretmenler % 4,9 katılmıyorum, %12,2 kararsızım, % 82,9 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir” üçüncü maddesine bayan öğretmenler %11,5 katılmıyorum, %11,5 kararsızım, %76,9 katılıyorum, erkek öğretmenler %2,4 katılmıyorum, %12,2 kararsızım, %85,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır” dördüncü maddesine bayan öğretmenler %11,5 katılmıyorum, %11,5 kararsızım, %76,9 katılıyorum, erkek öğretmenler % 9,8 katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %73,2 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum” beşinci maddesine bayan öğretmenler %26,9 katılmıyorum, %7,7 kararsızım, %65,4 katılıyorum, erkek öğretmenler %29,3 katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %53,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir” sekizinci maddesine bayan öğretmenler %9,6 katılmıyorum, %23,1 kararsızım, %67,3 katılıyorum, erkek öğretmenler %9,8 katılmıyorum, %22,0 kararsızım, %68,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.2.2.1 incelendiğinde öğretmenlerin cinsiyetine göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

3.2.3 Hizmet Yılına Göre

Tablo 3.2.3.1 Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Hizmet Yılı	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
1. Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.	6–10 yıl	1	9,1	1	9,1	9	81,8
	11–15 yıl	1	5,6	3	16,7	14	77,8
	16–20 yıl	0	0	2	10,5	17	89,5
	21 yıl ve üzeri	6	13,3	6	13,3	33	73,3
3. Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir.	6–10 yıl	0	0	2	18,2	9	81,8
	11–15 yıl	1	5,6	1	5,6	16	88,9
	16–20 yıl	0	0	3	15,8	16	84,2
	21 yıl ve üzeri	6	13,3	5	11,1	34	75,6
4. Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır.	6–10 yıl	1	9,1	2	18,2	8	72,7
	11–15 yıl	0	0	4	22,2	14	77,8
	16–20 yıl	1	5,3	2	10,5	16	84,2
	21 yıl ve üzeri	8	17,8	5	11,1	32	71,1
5. Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum.	6–10 yıl	2	18,2	1	9,1	8	72,7
	11–15 yıl	5	27,8	2	11,1	11	61,1
	16–20 yıl	5	26,3	2	10,5	12	63,2
	21 yıl ve üzeri	14	31,1	6	13,3	25	55,6
8. Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir.	6–10 yıl	1	9,1	2	18,2	8	72,7
	11–15 yıl	0	0	3	16,7	15	83,3
	16–20 yıl	0	0	4	21,1	15	78,9
	21 yıl ve üzeri	8	17,8	12	26,7	25	55,6

Tablo 3.2.3.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin hizmet yılına göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır” birinci maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %9,1 katılmıyorum, %9,1 kararsızım, %81,8 katılıyorum, 11–15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %5,6 katılmıyorum, %16,7 kararsızım, %77,8 katılıyorum, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %10,5 kararsızım, %89,5

katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %13,3 katılmıyorum, %13,3 kararsızım, %73,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir” üçüncü maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %18,2 kararsızım, %81,8 katılıyorum, 11–15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %5,6 katılmıyorum, %5,6 kararsızım, %88,9 katılıyorum, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %15,8 kararsızım, %84,2 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %13,3 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %75,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır” dördüncü maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %9,1 katılmıyorum, %18,2 kararsızım, %72,7 katılıyorum, 11–15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %77,8 katılıyorum, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %5,3 katılmıyorum, %10,5 kararsızım, %84,2 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %17,8 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %71,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum” beşinci maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %18,2 katılmıyorum, %9,1 kararsızım, %72,7 katılıyorum, 11–15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %27,8 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %61,1 katılıyorum, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %26,3 katılmıyorum, %10,5 kararsızım, %63,2 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %31,1 katılmıyorum, %13,3 kararsızım, %55,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir” sekizinci maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %9,1 katılmıyorum, %18,2 kararsızım, %72,7 katılıyorum, 11–15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %16,7 kararsızım, %83,3 katılıyorum, 16–20 yıl hizmet süresine sahip

öğretmenler %0 katılmıyorum, %21,1 kararsızım, %78,9 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %17,8 katılmıyorum, %26,7 kararsızım, %55,6 katılıyorum, şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.2.3.1 incelendiğinde etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenlerin 6–10 yıl, 11–15 yıl ve 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlere göre daha olumsuz görüşler belirttikleri görülmektedir. Bunun nedeni uzun yıllar öğretmen merkezli ve davranışçı yaklaşımın hâkim olduğu öğretim programlarını uygulayan öğretmenlerin öğrenci merkezli ve yapılandırıcılık yaklaşımına göre hazırlanmış öğretim programlarına uyum göstermekte zorlanmaları olabilir. Ayrıca etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin 1., 3., 4., 8., maddelere 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlere göre daha olumsuz görüşler belirttikleri halde “bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum” 5. maddesine katılıyorum düzeyinde en az görüş bildiren grup 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip olan öğretmen grubudur. Bu da etkinliklerle ilgili olumsuz görüşlere sahip oldukları halde çözüm bulmak için uğraşmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

3.2.4 Eğitim Düzeyine Göre

Tablo 3.2.4.1 Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Eğitim Düzeyi	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
1. Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.	Ön Lisans	4	12,5	3	9,4	25	78,1	1,333	,513
	Lisans	4	6,6	9	14,8	48	78,7		
3. Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir.	Ön Lisans	5	15,6	2	6,3	25	78,1	5,572	,062
	Lisans	2	3,3	9	14,8	50	82,0		
4. Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır.	Ön Lisans	5	15,6	5	15,6	22	68,8	1,447	,485
	Lisans	5	8,2	8	13,1	48	78,7		
5. Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum.	Ön Lisans	11	34,4	3	9,4	18	56,3	1,094	,579
	Lisans	15	24,6	8	13,1	38	62,3		
8. Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir.	Ön Lisans	5	15,6	8	25,0	19	59,4	2,414	,299
	Lisans	4	6,6	13	21,3	44	72,1		

Tablo 3.2.4.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin eğitim düzeyine göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır” birinci maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %12,5 katılmıyorum, %9,4 kararsızım, %78,1 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %6,6 katılmıyorum, %14,8 kararsızım, %78,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir” üçüncü maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %6,3 kararsızım, %78,1 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %3,3 katılmıyorum, %14,8 kararsızım, %82,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır” dördüncü maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %15,6 kararsızım, %68,8 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %8,2 katılmıyorum, %13,1 kararsızım, %78,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum” beşinci maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %34,4 katılmıyorum, %9,4 kararsızım, %56,3 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %24,6 katılmıyorum, %13,1 kararsızım, %62,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir” sekizinci maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %25,0 kararsızım, %59,4 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %6,6 katılmıyorum, %21,3 kararsızım, %72,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.2.4.1 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim düzeyine göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşlerini arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmamakla birlikte lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin görüşlerinin ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin görüşlerine göre biraz daha olumlu olduğu söylenebilir. Bunun nedeni ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin büyük çoğunluğunun 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip olması nedeniyle yeni programlara uyum göstermede zorlanmaları olabilir.

3.2.5 Mezun Oldukları Bölüme Göre

Tablo 3.2.5.1 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Mezun Olunan Bölüm	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
1. Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.	Eğitim Enstitüsü	2	9,5	1	4,8	18	85,7	5,794	,215
	Eğitim Fakültesi	2	4,4	9	20,0	34	75,6		
	Diğer	4	14,8	2	7,4	21	77,8		
3. Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir.	Eğitim Enstitüsü	0	0	3	14,3	18	85,7	2,907	,573
	Eğitim Fakültesi	4	8,9	6	13,3	35	77,8		
	Diğer	3	11,1	2	7,4	22	81,5		
4. Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır.	Eğitim Enstitüsü	2	9,5	2	9,5	17	81,0	2,307	,680
	Eğitim Fakültesi	5	11,1	5	11,1	35	77,8		
	Diğer	3	11,1	6	22,2	18	66,7		
5. Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum.	Eğitim Enstitüsü	8	38,1	2	9,5	11	52,4	1,712	,789
	Eğitim Fakültesi	12	26,7	5	11,1	28	62,2		
	Diğer	6	22,2	4	14,8	17	63,0		
8. Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir.	Eğitim Enstitüsü	2	9,5	6	28,6	13	61,9	5,836	,212
	Eğitim Fakültesi	2	4,4	12	26,7	31	68,9		
	Diğer	5	18,5	3	11,1	19	70,4		

Tablo 3.2.5.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır” birinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %9,5 katılmıyorum, %4,8 kararsızım, %85,7 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %4,4 katılmıyorum, %20,0 kararsızım, %75,6 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %14,8 katılmıyorum, %7,4 kararsızım, %77,8 katılıyorum

şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir” üçüncü maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %0 katılmıyorum, %14,3 kararsızım, %85,7 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %8,9 katılmıyorum, %13,3 kararsızım, %77,8 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %7,4 kararsızım, % 81,5 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır” dördüncü maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler % 9,5 katılmıyorum, %9,5 kararsızım, %81,0 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %77,8 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %66,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum” beşinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %38,1 katılmıyorum, %9,5 kararsızım, %52,4 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %26,7 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %62,2 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %22,2 katılmıyorum, %14,8 kararsızım, %63,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir” sekizinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %9,5 katılmıyorum, %28,6 kararsızım, %61,9 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %4,4 katılmıyorum, %26,7 kararsızım, %68,9 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %18,5 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %70,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.2.5.1 incelendiğinde öğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşlerini arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

3.2.6 Okutulan Sınıfa Göre

Tablo 3.2.6.1 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Etkinliklerin Dersin İçeriğine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Okutulan Sınıf	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
1. Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.	1. sınıf	1	3,7	4	14,8	22	81,5
	2. sınıf	3	9,7	4	12,9	24	77,4
	3. sınıf	4	11,4	4	11,4	27	77,1
3. Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir.	1. sınıf	2	7,4	3	11,1	22	81,5
	2. sınıf	3	9,7	5	16,1	23	74,2
	3. sınıf	2	5,7	3	8,6	30	85,7
4. Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır.	1. sınıf	2	7,4	3	11,1	22	81,5
	2. sınıf	3	9,7	7	22,6	21	67,7
	3. sınıf	5	14,3	3	8,6	27	77,1
5. Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum.	1. sınıf	10	37,0	3	11,1	14	51,9
	2. sınıf	7	22,6	5	16,1	19	61,3
	3. sınıf	9	25,7	3	8,6	23	65,7
8. Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir.	1. sınıf	1	3,7	5	18,5	21	77,8
	2. sınıf	6	19,4	7	22,6	18	58,1
	3. sınıf	2	5,7	9	25,7	24	68,6

Tablo 3.2.6.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin okuttukları sınıfa göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır” birinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %3,7 katılmıyorum, %14,8 kararsızım, %81,5 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %9,7 katılmıyorum, %12,9 kararsızım, %77,4 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %11,4 katılmıyorum, %11,4 kararsızım, %77,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir” üçüncü maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %7,4 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, % 81,5 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %9,7 katılmıyorum, %16,1 kararsızım, %74,2 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %5,7 katılmıyorum, %8,6 kararsızım, %85,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır” dördüncü maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %7,4 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %81,5 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %9,7 katılmıyorum, %22,6 kararsızım, %67,7 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %14,3 katılmıyorum, %8,6 kararsızım, %77,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum” beşinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %37,0 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, % 51,9 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %22,6 katılmıyorum, %16,1 kararsızım, %61,3 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %25,7 katılmıyorum, % 8,6 kararsızım, %65,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir” sekizinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %3,7 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %77,8 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %19,4 katılmıyorum, %22,6 kararsızım, %58,1 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %5,7 katılmıyorum, %25,7 kararsızım, %68,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.2.6.1 incelendiğinde etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin 1. sınıfı okutan öğretmenlerin 2. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirttikleri (3. madde hariç) görülmektedir. Bunun nedeni 1. sınıflarda okutulan ders kitabı ve öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin çeşitli olması, etkinliklerde görsel unsurların fazlaca kullanılması olabilir. “Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum” 5. maddesine okutulan sınıf düzeyinde

katılıyorum şeklinde en az görüş bildiren grup 1. sınıfları okutan öğretmen grubudur. Bu da öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin 2. ve 3. sınıflara göre daha yeterli bulunduğunu göstermektedir.

3.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

3.3.1 Genel

Tablo 3.3.1.1 Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%
6. Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur.	25	26,9	29	31,2	39	41,9
7. Etkinlikler yapılabilir özelliكتedir.	11	11,8	24	25,8	58	62,4
9.Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir.	10	10,8	17	18,3	66	71,0
10.Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır.	6	6,5	22	23,7	65	69,9
11.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur.	22	23,7	31	33,3	40	43,0

Tablo 3.3.1.1’de görüldüğü gibi etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur” altıncı maddesine %26,9 katılmıyorum, %31,2 kararsızım, %41,9 katılıyorum, “Etkinlikler yapılabilir özelliكتedir” yedinci maddesine %11,8 katılmıyorum, %25,8 kararsızım, %62,4 katılıyorum, “Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir” dokuzuncu maddesine %10,8 katılmıyorum, %18,3 kararsızım, %71,0 katılıyorum, “Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır” onuncu maddesine %6,5 katılmıyorum, %23,7 kararsızım, %69,9 katılıyorum, “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ

türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur” on birinci maddesine öğretmenler %23,7 katılmıyorum, %33,3 kararsızım, %43,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.3.1.1 incelendiğinde öğretmenlerin etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin düşük bir oranda olumlu görüş belirttikleri görülmektedir.

6. ve 11. maddelere katılma oranına bakarak öğretmenlerin ders kitabı ve öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin farklı özelliklere sahip öğrencilere hitap etmediğini düşündükleri söylenebilir.

3.3.2 Cinsiyete Göre

Tablo 3.3.2.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Cinsiyet	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
6.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur .	Kadın	18	34,6	13	25,0	21	40,4	4,138	,126
	Erkek	7	17,1	16	39,0	18	43,9		
7.Etkinlikler yapılabilir özelliktedir.	Kadın	7	13,5	17	32,7	28	53,8	3,806	,149
	Erkek	4	9,8	7	17,1	30	73,2		
9.Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir.	Kadın	4	7,7	8	15,4	40	76,9	2,158	,340
	Erkek	6	14,6	9	22,0	26	63,4		
10.Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır.	Kadın	3	5,8	14	26,9	35	67,3	,730	,694
	Erkek	3	7,3	8	19,5	30	73,2		
11.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur .	Kadın	14	26,9	20	38,5	18	34,6	3,396	,183
	Erkek	8	19,5	11	26,8	22	53,7		

Tablo 3.3.2.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur” altıncı maddesine bayan öğretmenler %34,6 katılmıyorum, %25,0 kararsızım, %40,4 katılıyorum, erkek öğretmenler %17,1 katılmıyorum, %39,0 kararsızım, %43,9 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yapılabilir özelliktedir” yedinci maddesine bayan öğretmenler %13,5 katılmıyorum, %32,7 kararsızım, %53,8 katılıyorum, erkek öğretmenler %9,8 katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %73,2 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir” dokuzuncu maddesine bayan öğretmenler %7,7 katılmıyorum, %15,4 kararsızım, %76,9 katılıyorum, erkek öğretmenler %14,6 katılmıyorum, %22,0 kararsızım, %63,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır” onuncu maddesine bayan öğretmenler %5,8 katılmıyorum, %26,9 kararsızım, %67,3 katılıyorum, erkek öğretmenler %7,3 katılmıyorum, %19,5 kararsızım, %73,2 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur” on birinci maddesine bayan öğretmenler %26,9 katılmıyorum, %38,5 kararsızım, %34,6 katılıyorum, erkek öğretmenler %19,5 katılmıyorum, %26,8 kararsızım, %53,7 katılıyorum şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 3.3.2.1 incelendiğinde öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.3.3 Hizmet Yılına Göre

Tablo 3.3.3.1 Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Hizmet Yılı	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
6.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur.	6-10 yıl	4	36,4	4	36,4	3	27,3
	11-15 yıl	4	22,2	5	27,8	9	50,0
	16-20 yıl	6	31,6	5	26,3	8	42,1
	21 yıl ve üzeri	11	24,4	15	33,3	19	42,2
7.Etkinlikler yapılabilir özelliktedir.	6-10 yıl	2	18,2	5	45,5	4	36,4
	11-15 yıl	0	0	6	33,3	12	66,7
	16-20 yıl	0	0	4	21,1	15	78,9
	21 yıl ve üzeri	9	20,0	9	20,0	27	60,0
9.Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir	6-10 yıl	1	9,1	3	27,3	7	63,6
	11-15 yıl	0	0	2	11,1	16	88,9
	16-20 yıl	2	10,5	2	10,5	15	78,9
	21 yıl ve üzeri	7	15,6	10	22,2	28	62,2
10.Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır.	6-10 yıl	1	9,1	1	9,1	9	81,8
	11-15 yıl	1	5,6	5	27,8	12	66,7
	16-20 yıl	1	5,3	6	31,6	12	63,2
	21 yıl ve üzeri	3	6,7	10	22,2	32	71,1
11.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur	6-10 yıl	5	45,5	3	27,3	3	27,3
	11-15 yıl	6	33,3	2	11,1	10	55,6
	16-20 yıl	2	10,5	8	42,1	9	47,4
	21 yıl ve üzeri	9	20,0	18	40,0	18	40,0

Tablo 3.3.3.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin hizmet yılına göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur” altıncı maddesine 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %36,4 katılmıyorum, %36,4 kararsızım, %27,3 katılıyorum, 11-15 yıl

hizmet süresine sahip öğretmenler %22,2 katılmıyorum, %27,8 kararsızım, %50,0 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %31,6 katılmıyorum, %26,3 kararsızım, %42,1 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %24,4 katılmıyorum, %33,3 kararsızım, %42,2 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yapılabilir özelliktedir” yedinci maddesine 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %18,2 katılmıyorum, %45,5 kararsızım, %36,4 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler % 0 katılmıyorum, %33,3 kararsızım, %66,7 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %21,1 kararsızım, %78,9 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %20,0 katılmıyorum, %20,0 kararsızım, %60 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir” dokuzuncu maddesine 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %9,1 katılmıyorum, %27,3 kararsızım, %63,6 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, % 88,9 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler % 10,5 katılmıyorum, %10,5 kararsızım, %78,9 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %62,2 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır” onuncu maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %9,1 katılmıyorum, %9,1 kararsızım, %81,8 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %5,6 katılmıyorum, %27,8 kararsızım, %66,7 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler % 5,3 katılmıyorum, %31,6 kararsızım, %63,2 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %6,7 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %77,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur” on birinci maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %45,5 katılmıyorum, %27,3 kararsızım, %27,3 katılıyorum, 11–15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %33,3 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %55,6 katılıyorum, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %10,5 katılmıyorum, %42,1 kararsızım, %47,4 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %20,0 katılmıyorum, %40,0 kararsızım, %40,0 katılıyorum, şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 3.3.3.1’de öğretmenlerin hizmet yılına göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde genel olarak 6–10 yıl hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin 11–15, 16–20 ve 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenlere göre daha olumsuz görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Bunun nedeni 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (%72,7) köyde bulunan ilköğretim okullarında çalışıyor olması olabilir.

3.3.4 Eğitim Düzeyine Göre

Tablo 3.3.4.1 Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Eğitim Düzeyi	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
6.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur .	Ön Lisans	11	34,4	9	28,1	12	37,5	1,394	,498
	Lisans	14	23,0	20	32,8	27	44,3		
7.Etkinlikler yapılabilir özelliكتedir.	Ön Lisans	5	15,6	4	12,5	23	71,9	4,649	,098
	Lisans	6	9,8	20	32,8	35	57,4		
9.Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir.	Ön Lisans	5	15,6	6	18,8	21	65,6	1,279	,527
	Lisans	5	8,2	11	18,0	45	73,8		
10.Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır.	Ön Lisans	2	6,3	7	21,9	23	71,9	,096	,953
	Lisans	4	6,6	15	24,6	42	68,9		
11.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur .	Ön Lisans	5	15,6	13	40,6	14	43,8	2,115	,347
	Lisans	17	27,9	18	29,5	26	42,6		

Tablo 3.3.4.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin eğitim düzeyine göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur” altıncı maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %34,4 katılmıyorum, %28,1 kararsızım, %37,5 katılıyorum, lisans

eğitim düzeyine sahip öğretmenler %23,0 katılmıyorum, %32,8 kararsızım, %44,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yapılabilir özelliktedir” yedinci maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %12,5 kararsızım, %71,9 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %9,8 katılmıyorum, %32,8 kararsızım, %57,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir” dokuzuncu maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %18,8 kararsızım, %65,6 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %8,2 katılmıyorum, %18,0 kararsızım, %73,8 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır” onuncu maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %6,3 katılmıyorum, %21,9 kararsızım, %71,9 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %6,6 katılmıyorum, %24,6 kararsızım, %68,9 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur” on birinci maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %40,6 kararsızım, %43,8 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %27,9 katılmıyorum, %29,5 kararsızım, %42,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.3.4.1 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim düzeyleri ile etkinliklerin öğrenci düzeylerine ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.3.5 Mezun Olunan Bölüme Göre

Tablo 3.3.5.1 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Mezun Olunan Bölüm	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
6.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur .	Eğitim Enstitüsü	6	28,6	7	33,3	8	38,1	1,324	,857
	Eğitim Fakültesi	10	22,2	14	31,1	21	46,7		
	Diğer	9	33,3	8	29,6	10	37,0		
7.Etkinlikler yapılabilir özelliktedir.	Eğitim Enstitüsü	3	14,3	3	14,3	15	71,4	5,866	,209
	Eğitim Fakültesi	3	6,7	16	35,6	26	57,8		
	Diğer	5	18,5	5	18,5	17	63,0		
9.Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir.	Eğitim Enstitüsü	4	19,0	5	23,8	12	57,1	4,006	,405
	Eğitim Fakültesi	3	6,7	9	20,0	33	73,3		
	Diğer	3	11,1	3	11,1	21	77,8		
10.Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır.	Eğitim Enstitüsü	2	9,5	3	14,3	16	76,2	2,828	,587
	Eğitim Fakültesi	3	6,7	10	22,2	32	71,1		
	Diğer	1	3,7	9	33,3	17	63,0		
11.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur .	Eğitim Enstitüsü	4	19,0	6	28,6	11	52,4	1,711	,789
	Eğitim Fakültesi	10	22,2	17	37,8	18	40,0		
	Diğer	8	29,6	8	29,6	11	40,7		

Tablo 3.3.5.1’ de görüldüğü gibi öğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur” altıncı maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler

%28,6 katılmıyorum, %33,3 kararsızım, %38,1 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %22,2 katılmıyorum, %31,1 kararsızım, %46,7 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %33,3 katılmıyorum, %29,6 kararsızım, %37,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yapılabilir özelliktedir” yedinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %14,3 katılmıyorum, %14,3 kararsızım, %71,4 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %6,7 katılmıyorum, %35,6 kararsızım, %57,8 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %18,5 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %63,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir” dokuzuncu maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %19,0 katılmıyorum, %23,8 kararsızım, %57,1 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %6,7 katılmıyorum, %20,0 kararsızım, %73,3 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %77,8 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır” onuncu maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %9,5 katılmıyorum, %14,3 kararsızım, %76,2 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %6,7 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %71,1 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %3,7 katılmıyorum, %33,3 kararsızım, %63,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur” on birinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %19,0 katılmıyorum, %28,6 kararsızım, %52,4 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %22,2 katılmıyorum, %37,8 kararsızım, %40,0 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %29,6 katılmıyorum, %29,6 kararsızım, %40,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.3.5.1 incelendiğinde öğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.3.6 Okutulan Sınıfa Göre

Tablo 3.3.6.1 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Etkinliklerin Öğrenci Düzeylerine Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Okutulan Sınıf	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
6.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur.	1. sınıf	7	25,9	5	18,5	15	55,6
	2. sınıf	10	32,3	12	38,7	9	29,0
	3. sınıf	8	22,9	12	34,3	15	42,9
7.Etkinlikler yapılabilir özelliktedir.	1. sınıf	3	11,1	5	18,5	19	70,4
	2. sınıf	5	16,1	7	22,6	19	61,3
	3. sınıf	3	8,6	12	34,3	20	57,1
9.Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir.	1. sınıf	1	3,7	2	7,4	24	88,9
	2. sınıf	6	19,4	6	19,4	19	61,3
	3. sınıf	3	8,6	9	25,7	23	65,7
10.Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır.	1. sınıf	1	3,7	6	22,2	20	74,1
	2. sınıf	0	0	9	29,0	22	71,0
	3. sınıf	5	14,3	7	20,0	23	65,7
11.Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur.	1. sınıf	8	29,6	6	22,2	13	48,1
	2. sınıf	7	22,6	14	45,2	10	32,3
	3. sınıf	7	20,0	11	31,4	17	48,6

Tablo 3.3.6.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin okuttukları sınıfa göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur” altıncı maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %25,9 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %55,6 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %32,3 katılmıyorum, %38,7 kararsızım, %29,0 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %22,9 katılmıyorum, %34,3 kararsızım, %42,9 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler yapılabilir özelliktedir” yedinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %70,4 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %16,1 katılmıyorum, %22,6 kararsızım, %61,3 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %8,6 katılmıyorum, %34,3 kararsızım, %57,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir” dokuzuncu maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %3,7 katılmıyorum, %7,4 kararsızım, %88,9 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %19,4 katılmıyorum, %19,4 kararsızım, %61,3 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %8,6 katılmıyorum, %25,7 kararsızım, %65,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır” onuncu maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %3,7 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %74,1 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %0 katılmıyorum, %29,0 kararsızım, %71,0 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %14,3 katılmıyorum, %20,0 kararsızım, %65,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zekâ türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur” on birinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %29,6 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %48,1 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %22,6 katılmıyorum, %45,2 kararsızım, %32,3 katılıyorum, 3.

sınıfı okutan öğretmenler %20,0 katılmıyorum, %31,4 kararsızım, %48,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.3.6.1 incelendiğinde 1. sınıfı okutan öğretmenlerin etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşlerinin 2. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun nedeni de okutulan ders kitabı ve öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerde görsel unsurların fazla kullanılması, ayrıca etkinlik türlerinin okuma yazma bilmemeleri dolayısıyla 1. sınıflarda farklı olması olabilir.

3.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

3.4.1. Genel

Tablo 3.4.1.1 Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%
12.Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir.	10	10,8	13	14,0	70	75,3
13.Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir.	9	9,7	29	31,2	55	59,1
14.Etkinlikler kazanımları gerçekleştirilmeye yöneliktir.	9	9,7	14	15,1	70	75,3

Tablo 3.4.1.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir” on ikinci maddesine %10,8 katılmıyorum, %14,0 kararsızım, %75,3 katılıyorum , “Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir” on üçüncü maddesine %9,7 katılmıyorum, %31,2 kararsızım, %59,1 katılıyorum, “Etkinlikler kazanımları gerçekleştirilmeye yöneliktir” on dördüncü maddesine %9,7 katılmıyorum, %15,1 kararsızım, %75,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.4.1.1’e göre öğretmenlerin genel olarak etkinliklerin kazanımları kapsadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 3.4.1.2 Etkinlikler Becerilerden En Çok ve En Az Hangilerini Kazanmalarına Yardımcı Olmaktadır Sorusuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı (Öğretmenler her ikisinden de üçer işaretleme yapmışlardır.)

Beceriler	En Çok		En Az	
	f	%	f	%
1. Eleştirel düşünme	26	9,3	32	11,5
2. Yaratıcı düşünme	46	16,5	19	6,8
3. Araştırma	58	20,8	5	1,8
4. İletişim	30	10,8	16	5,7
5. Problem çözme	14	5,0	18	6,5
6. Bilgi teknolojilerini kullanma	13	4,7	17	6,1
7. Girişimcilik	16	5,7	13	4,7
8. Karar verme	16	5,7	18	6,5
9. Öz yönetim	6	2,2	13	4,7
10.Kaynakları etkili kullanma	24	8,6	15	5,4
11. Güvenlik ve korunmayı sağlama	3	1,1	36	12,9
12. Bilimin temel kavramlarını tanıma	8	2,9	45	16,1
13. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma	19	6,8	32	11,5
TOPLAM	279	100,0	279	100

Tablo 3.4.1.2'de görüldüğü gibi öğretmenlerin etkinliklerin en çok kazanılmasına yardımcı olduğunu düşündükleri beceriler sırasıyla %20,8 araştırma, %16,5 yaratıcı düşünme, %10,8 iletişim, %9,3 eleştirel düşünme, %8,6 kaynakları etkili kullanma, %6,8 Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, %5,7 girişimcilik, %5,7 karar verme, %5,0 problem çözme, %4,7 bilgi teknolojilerini kullanma, %2,9 bilimin temel kavramlarını tanıma, %2,2 öz yönetim, %1,1 güvenlik ve korunmayı sağlama olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin etkinliklerin en az kazanılmasına yardımcı olduğunu düşündükleri becerilerin sırasıyla %16,1 bilimin temel kavramlarını tanıma, %12,9 güvenlik ve korunmayı sağlama, %11,5 Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, %11,5 eleştirel düşünme, %6,8 yaratıcı düşünme, %6,5 karar verme, %6,5 problem çözme, %6,1 bilgi teknolojilerini kullanma, %5,7 iletişim, %5,4 kaynakları etkili kullanma, %4,7 öz yönetim, %4,7 girişimcilik, %1,8 araştırma olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin farklı görüşler belirtmeleri çalışılan yer, okutulan sınıf ve sınıf mevcudu etkenlerinden kaynaklanabilir. Örneğin bilgi teknolojilerinin bulunmadığı bir okulda bilgi teknolojilerini kullanma becerisinin, kütüphanenin olmadığı, internet bağlantısının bulunmadığı okullarda araştırma becerisinin kazandırılmasından söz edilemez. Kalabalık sınıflarda yapılacak grup çalışmaları ile örneğin kaynakları etkili kullanma, girişimcilik gibi becerilerin kazandırılması daha kolay olabilir. 1., 2. ve 3. sınıfta okutulan ders kitaplarının ve öğrenci çalışma kitaplarının farklı olması dolayısıyla yapılan etkinliklerinde farklı olması öğretmen görüşlerinin farklı olmasına neden olabilir. Ayrıca 2. ve 3. sınıf öğrencileri yardım almadan araştırma, problem çözme gibi becerileri daha kolay kazanabilirler

Tablo 3.4.1.3 Etkinlikler Kişisel Niteliklerden En Çok ve En Az Hangilerinin Gelişmesine Yardımcı Olmaktadır Sorusuna Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı (Öğretmenler her ikisinden de üçer işaretleme yapmışlardır.)

Kişisel Nitelikler	En Çok		En Az	
	f	%	f	%
1. Öz güven	55	19,7	6	2,2
2. Öz saygı	14	5,0	7	2,5
3. Toplumsallık	30	10,8	9	3,2
4. Sabır	11	3,9	25	8,9
5. Hoşgörü	15	5,4	12	4,3
6. Sevgi	13	4,7	20	7,2
7. Saygı	18	6,5	20	7,2
8. Barış	9	3,2	29	10,4
9. Yardımseverlik	48	17,2	5	1,8
10. Doğruluk	19	6,8	5	1,8
11. Dürüstlük	11	3,9	10	3,6
12. Adalet	4	1,4	39	13,9
13. Yeniliğe açıklık	26	9,3	31	11,1
14. Kültürel değerleri koruma ve geliştirme	6	2,2	61	21,9
Toplam	279	100,0	279	100,0

Tablo 3.4.1.3 'de görüldüğü gibi öğretmenlerin etkinliklerin en çok gelişmesine yardımcı olduğunu düşündükleri kişisel niteliklerin sırasıyla %19,7 öz güven, %17,2 yardımseverlik, %10,8 toplumsallık, %9,3 yeniliğe açıklık, %6,5 saygı, %5,4 hoşgörü, %5,0 öz saygı, %4,7 sevgi, %3,9 dürüstlük, %3,9 sabır, %3,2 barış, %2,2 kültürel değerleri koruma ve geliştirme, %1,4 adalet olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin etkinliklerin en az gelişmesine yardımcı olduğunu düşündükleri kişisel niteliklerin ise sırasıyla %21,9 kültürel değerleri koruma ve geliştirme, %13,9 adalet, %11,1 yeniliğe açıklık, %10,4 barış, %8,9 sabır, %7,2 sevgi, %7,2 saygı, %4,3 hoşgörü, %3,6 dürüstlük, %3,2 toplumsallık, %2,5 öz saygı, %2,2 öz güven, %1,8 yardımseverlik, %1,8 doğruluk olduğu görülmektedir.

1., 2. ve 3. sınıfta okutulan ders kitaplarının ve öğrenci çalışma kitaplarının farklı olması dolayısıyla yapılan etkinliklerinde farklı olması etkinliklerin öğrencilerde gelişmesine yardımcı olacağı kişisel nitelikler ile ilgili olarak öğretmen görüşlerinin farklı olmasına neden olmuş olabilir.

3.4.2 Cinsiyete Göre

Tablo 3.4.2.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Cinsiyet	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
12.Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir.	Kadın	7	13,5	6	11,5	39	75,0	1,308	,520
	Erkek	3	7,3	7	17,1	31	75,6		
13.Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir.	Kadın	6	11,5	14	26,9	32	61,5	1,223	,542
	Erkek	3	7,3	15	36,6	23	56,1		
14.Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir.	Kadın	7	13,5	6	11,5	39	75,0	2,715	,257
	Erkek	2	4,9	8	19,5	31	75,6		

Tablo 3.4.2.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir” on ikinci maddesine” bayan öğretmenler %13,5 katılmıyorum, %11,5 kararsızım, %75,0 katılıyorum, erkek öğretmenler %7,3 katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %75,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir” on üçüncü maddesine bayan öğretmenler %11,5 katılmıyorum, %26,9 kararsızım, %61,5 katılıyorum, erkek öğretmenler %7,3 katılmıyorum, %36,6 kararsızım, %56,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir” on dördüncü maddesine bayan öğretmenler %13,5 katılmıyorum, %11,5 kararsızım, %75,0 katılıyorum, erkek öğretmenler %4,9 katılmıyorum, %19,5 kararsızım, %75,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.4.2.1 incelendiğinde öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.4.3 Hizmet Yılına Göre

Tablo 3.4.3.1 Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Hizmet Yılı	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
12.Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir.	6–10 yıl	1	9,1	1	9,1	9	81,8
	11–15 yıl	0	0	2	11,1	16	88,9
	16–20 yıl	2	10,5	4	21,1	13	68,4
	21 yıl ve üzeri	7	15,6	6	13,3	32	71,1
13.Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir.	6–10 yıl	2	18,2	4	36,4	5	45,5
	11–15 yıl	1	5,6	4	22,2	13	72,2
	16–20 yıl	1	5,3	6	31,6	12	63,2
	21 yıl ve üzeri	5	11,1	15	33,3	25	55,6
14.Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir.	6–10 yıl	1	9,1	0	0	10	90,9
	11–15 yıl	1	5,6	1	5,6	16	88,9
	16–20 yıl	1	5,3	4	21,1	14	73,7
	21 yıl ve üzeri	6	13,3	9	20,0	30	66,7

Tablo 3.4.3.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin hizmet yılına göre etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir” on ikinci maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %9,1 katılmıyorum, %9,1 kararsızım, %81,8 katılıyorum, 11–15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %88,9 katılıyorum, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler % 10,5 katılmıyorum, %21,1 kararsızım, %68,4 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %13,3 kararsızım, %71,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir” on üçüncü maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %18,2 katılmıyorum, %36,4 kararsızım, %45,5 katılıyorum, 11–15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %5,6 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %72,2 katılıyorum, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %5,3 katılmıyorum, %31,6 kararsızım, %63,2 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %33,3 kararsızım, %55,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir” on dördüncü maddesine 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler % 9,1 katılmıyorum, % 0 kararsızım, %90,9 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler % 5,6 katılmıyorum, %5,6 kararsızım, % 88,9 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %5,3 katılmıyorum, %21,1 kararsızım, %73,7 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %13,3 katılmıyorum, %20,0 kararsızım, % 66,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.4.3.1 incelendiğinde etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenlerin görüşlerinin daha olumsuz olduğu görülmektedir. Bunun nedeni program değişikliklerine uyum göstermede zorlanmaları olabilir. Ayrıca 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlerin

“etkinlikler kazanımlar ile örtüşmektedir” 12. maddesine (%81,8) ve “etkinlikler kazanımları gerçekleştirilmeye yöneliktir” 14. Maddesine (90,9) yüksek düzeyde katıldıklarını belirtmelerine rağmen “kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir” 13. maddesine %45,5 düzeyinde katıldıklarını belirtmelerinin nedeni 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlerin büyük bölümünün (%72,7) köylerde bulunan ilköğretim okullarında çalışıyor olmaları olabilir.

3.4.4 Eğitim Düzeyine Göre

Tablo 3.4.4.1 Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Eğitim Düzeyi	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
12.Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir.	Ön Lisans	5	15,6	2	6,3	25	78,1	3,215	,200
	Lisans	5	8,2	11	18,0	45	73,8		
13.Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir.	Ön Lisans	3	9,4	9	28,1	20	62,5	,244	,885
	Lisans	6	9,8	20	32,8	35	57,4		
14.Etkinlikler kazanımları gerçekleştirilmeye yöneliktir.	Ön Lisans	5	15,6	3	9,4	24	75,0	2,829	,243
	Lisans	4	6,6	11	18,0	46	75,4		

Tablo 3.4.4.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin eğitim düzeyine göre etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir” on ikinci maddesine” ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %6,3 kararsızım, %78,1 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %8,2 katılmıyorum, %18,0 kararsızım, %73,8 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir” on üçüncü maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %9,4 katılmıyorum, %28,1 kararsızım, %62,5 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %9,8 katılmıyorum, %32,8 kararsızım, %57,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir” on dördüncü maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %9,4 kararsızım, %75,0 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %6,6 katılmıyorum, %18,0 kararsızım, %75,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.4.4.1 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim düzeyi ile etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir.

3.4.5 Mezun Oldukları Bölüme Göre

Tablo 3.4.5.1 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Mezun Olunan Bölüm	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
12.Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir.	Eğitim Enstitüsü	3	14,3	2	9,5	16	76,2	,792	,940
	Eğitim Fakültesi	4	8,9	7	15,6	34	75,6		
	Diğer	3	11,1	4	14,8	20	74,1		
13.Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir.	Eğitim Enstitüsü	2	9,5	8	38,1	11	52,4	3,580	,466
	Eğitim Fakültesi	3	6,7	16	35,6	26	57,8		
	Diğer	4	14,8	5	18,5	18	66,7		
14.Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir.	Eğitim Enstitüsü	1	4,8	5	23,8	15	71,4	3,005	,557
	Eğitim Fakültesi	5	11,1	7	15,6	33	73,3		
	Diğer	3	11,1	2	7,4	22	81,5		

Tablo 3.4.5.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre etkinliklerin kazanımları kapsamasına ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir” on ikinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %14,3 katılmıyorum, %9,5 kararsızım, %76,2 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %8,9 katılmıyorum, %15,6 kararsızım, %75,6 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %14,8 kararsızım, %74,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir” on üçüncü maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %9,5 katılmıyorum, %38,1 kararsızım, %52,4 katılıyorum,

Eğitim Fakóltesi mezunu oğretmenler %6,7 katılmıyorum, % 35,6 kararsızım, %57,8 katılıyorum, diğer bölüm mezunu oğretmenler %14,8 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %66,7 katılıyorum Şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler kazanımları gerćekleřtirmeye yöneliktir” on dördüncü maddesine Eđitim Enstitüsü mezunu oğretmenler %4,8 katılmıyorum, %23,8 kararsızım, %71,4 katılıyorum, Eđitim Fakóltesi mezunu oğretmenler %11,1 katılmıyorum, %15,6 kararsızım, %73,3 katılıyorum, diğer bölüm mezunu oğretmenler %11,1 katılmıyorum, %7,4 kararsızım, %81,5 katılıyorum Őeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.4.5.1 incelendiğinde oğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.4.6 Okutulan Sınıfa Göre

Tablo 3.4.6.1 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Etkinliklerin Kazanımları Kapsamasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Okutulan Sınıf	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
12.Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir.	1. sınıf	2	7,4	4	14,8	21	77,8
	2. sınıf	5	16,1	3	9,7	23	74,2
	3. sınıf	3	8,6	6	17,1	26	74,3
13.Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir.	1. sınıf	2	7,4	5	18,5	20	74,1
	2. sınıf	4	12,9	12	38,7	15	48,4
	3. sınıf	3	8,6	12	34,3	20	57,1
14.Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir.	1. sınıf	2	7,4	3	11,1	22	81,5
	2. sınıf	4	12,9	5	16,1	22	71,0
	3. sınıf	3	8,6	6	17,1	26	74,3

Tablo 3.4.6.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin okuttukları sınıfa göre etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir” on ikinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %7,4 katılmıyorum, %14,8 kararsızım, %77,8 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %16,1 katılmıyorum, %9,7 kararsızım, %74,2 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %8,6 katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %74,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir” on üçüncü maddesine 1. sınıfı okutan

öğretmenler %7,4 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %74,1 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %12,9 katılmıyorum, %38,7 kararsızım, %48,4 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %8,6 katılmıyorum, %34,3 kararsızım, %57,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir” on dördüncü maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %7,4 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %81,5 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %12,9 katılmıyorum, %16,1 kararsızım, %71,0 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %8,6 katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %74,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.4.6.1 incelendiğinde etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin 1. sınıfı okutan öğretmenlerin 2. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumlu görüş belirttikleri, 2. sınıfı okutan öğretmenlerin 1. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumsuz görüş belirttikleri görülmektedir. Bu görüş farklılıklarının nedeni 1., 2., 3. sınıflarda okutulan ders kitapları ve öğrenci çalışma kitaplarının farklı olması, dolayısıyla etkinliklerinde farklı olması olabilir.

3.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

3.5.1 Genel

Tablo 3.5.1.1 Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%
15. Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir.	12	12,9	22	23,7	59	63,4
16. Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır.	19	20,4	18	19,4	56	60,2
17. Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir.	24	25,8	23	24,7	46	49,5
18. Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir.	9	9,7	15	16,1	69	74,2
19. Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir.	6	6,5	13	14,0	74	79,6

Tablo 3.5.1.1’de görüldüğü gibi etkinliklerin çevredeki imkânlara uygunluğuna ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir” on beşinci maddesine öğretmenler %12,9 katılmıyorum, %23,7 kararsızım, %63,4 katılıyorum, “Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır” on altıncı maddesine öğretmenler %20,4 katılmıyorum, %19,4 kararsızım, %60,2 katılıyorum, “Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir” on yedinci maddesine öğretmenler %25,8 katılmıyorum, %24,7 kararsızım, %49,5 katılıyorum , “Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir” on sekizinci maddesine öğretmenler %9,7 katılmıyorum, %16,1 kararsızım, %74,2 katılıyorum ,

“Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir” on dokuzuncu maddesine öğretmenler %6,5 katılmıyorum, %14,0 kararsızım, %79,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Öğretmenler etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna genel olarak olumlu görüş belirtmişlerdir.

3.5.2 Cinsiyete Göre

Tablo 3.5.2.1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlarla Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Cinsiyet	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
15. Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir.	Kadın	5	9,6	10	19,2	37	71,2	3,071	,215
	Erkek	7	17,1	12	29,3	22	53,7		
16. Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır.	Kadın	9	17,3	8	15,4	35	67,3	2,509	,285
	Erkek	10	24,4	10	24,4	21	51,2		
17. Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir.	Kadın	11	21,2	10	19,2	31	59,6	4,891	,087
	Erkek	13	31,7	13	31,7	15	36,6		
18. Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir.	Kadın	4	7,7	7	13,5	41	78,8	1,345	,510
	Erkek	5	12,2	8	19,5	28	68,3		
19. Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir.	Kadın	1	1,9	6	11,5	45	86,5	4,972	,083
	Erkek	5	12,2	7	17,1	29	70,7		

Tablo 3.5.2.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir” on beşinci maddesine bayan öğretmenler %9,6 katılmıyorum, %19,2 kararsızım, %71,2 katılıyorum, erkek öğretmenler %17,1 katılmıyorum, %29,3 kararsızım, %53,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır” on altıncı maddesine bayan öğretmenler %17,3 katılmıyorum, %15,4 kararsızım, %67,3 katılıyorum, erkek öğretmenler %24,4 katılmıyorum, %24,4 kararsızım, %51,2 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir” on yedinci maddesine bayan öğretmenler %21,2 katılmıyorum, %19,2 kararsızım, %59,6 katılıyorum, erkek öğretmenler %31,7 katılmıyorum, %31,7 kararsızım, %36,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir” on sekizinci maddesine bayan öğretmenler %7,7 katılmıyorum, %13,5 kararsızım, %78,8 katılıyorum, erkek öğretmenler %12,2 katılmıyorum, %19,5 kararsızım, %68,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir” on dokuzuncu maddesine bayan öğretmenler %1,9 katılmıyorum, %11,5 kararsızım, %86,5 katılıyorum, erkek öğretmenler %12,2 katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %70,7 katılıyorum, şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.5.2.1 öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmamakla birlikte bayan öğretmenlerin görüşlerinin erkek öğretmenlere oranla daha olumlu olduğu söylenebilir. İl merkezinde çalışan bayan öğretmenlerin oranının

erkek öğretmenlere göre daha fazla olması olabilir.

3.5.3 Hizmet Yılına Göre

Tablo 3.5.3.1 Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlarına Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Hizmet Yılı	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
15. Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir.	6-10 yıl	2	18,2	6	54,5	3	27,3
	11-15 yıl	2	11,1	4	22,2	12	66,7
	16-20 yıl	2	10,5	3	15,8	14	73,7
	21 yıl ve üzeri	6	13,3	9	20,0	30	66,7
16. Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır.	6-10 yıl	4	36,4	2	18,2	5	45,5
	11-15 yıl	4	22,2	2	11,1	12	66,7
	16-20 yıl	5	26,3	3	15,8	11	57,9
	21 yıl ve üzeri	6	13,3	11	24,4	28	62,2
17. Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir.	6-10 yıl	5	45,5	4	36,4	2	18,2
	11-15 yıl	5	27,8	4	22,2	9	50,0
	16-20 yıl	4	21,1	5	26,3	10	52,6
	21 yıl ve üzeri	10	22,2	10	22,2	25	55,6
18. Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir.	6-10 yıl	2	18,2	0	0	9	81,8
	11-15 yıl	4	22,2	5	27,8	9	50,0
	16-20 yıl	2	10,5	4	21,1	13	68,4
	21 yıl ve üzeri	1	2,2	6	13,3	38	84,4
19. Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir.	6-10 yıl	0	0	1	9,1	10	90,9
	11-15 yıl	4	22,2	3	16,7	11	61,1
	16-20 yıl	2	10,5	5	26,3	12	63,2
	21 yıl ve üzeri	0	0	4	8,9	41	91,1

Tablo 3.5.3.1’ de görüldüğü gibi öğretmenlerin hizmet yılına göre etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir” on beşinci maddesine 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %18,2 katılmıyorum, %54,5 kararsızım, % 27,3 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %66,7 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %10,5 katılmıyorum, %15,8 kararsızım, %73,7 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %13,3 katılmıyorum, %20,0 kararsızım, %66,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır” on altıncı maddesine 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %36,4 katılmıyorum, %18,2 kararsızım, %45,5 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %22,2 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %66,7 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %26,3 katılmıyorum, %15,8 kararsızım, %57,9 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %13,3 katılmıyorum, %24,4 kararsızım, %62,2 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir” on yedinci maddesine 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler % 45,5 katılmıyorum, %36,4 kararsızım, %18,2 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %27,8 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %50,0 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %21,1 katılmıyorum, %26,3 kararsızım, %52,6 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %22,2 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %55,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir” on sekizinci maddesine 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %18,2 katılmıyorum, %0 kararsızım, %81,8 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %22,2 katılmıyorum, %27,8 kararsızım, %50,0 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %10,5 katılmıyorum, %21,1 kararsızım, %68,4

katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler %2,2 katılmıyorum, %13,3 kararsızım, % 84,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir” on dokuzuncu maddesine 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %0 katılmıyorum, %9,1 kararsızım, %90,9 katılıyorum, 11-15 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler % 22,2 katılmıyorum, %16,7 kararsızım, %61,1 katılıyorum, 16-20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler %10,5 katılmıyorum, %26,3 kararsızım, %63,2 katılıyorum, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler % 0 katılmıyorum, %8,9 kararsızım, % 91,1 katılıyorum, şeklinde görüş bildirmişlerdir.

6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin olarak “etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir” 15. maddesine %27,3, “etkinlikler okul aile birliğinin gelişmesini sağlamaktadır” 16. maddesine %45,5, “öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir” 17. maddesine %18,2 düzeyinde oldukça düşük oranda katıldıklarını belirtmelerinin nedeni 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlerin büyük bölümünün köyde bulunan ilköğretim okullarında çalışıyor olması olabilir. Aynı öğretmen grubu “ etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir” 18. maddesine %81,8, “etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir” 19 maddesine %90,9 oranında katıldıklarını belirtmişlerdir. Buradan 6-10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlerin etkinliklerin yapılmasında çevre imkânlarının kullanılması gerektiğinin farkında oldukları fakat çalışılan yere bağlı olarak çevresel imkânlardan yoksun oldukları söylenebilir.

3.5.4 Eğitim Düzeyine Göre

Tablo 3.5.4.1 Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Eğitim Düzeyi	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
15. Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir.	Ön Lisans	4	12,5	7	21,9	21	65,6	,108	,947
	Lisans	8	13,1	15	24,6	38	62,3		
16. Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır.	Ön Lisans	6	18,8	5	15,6	21	65,6	,655	,721
	Lisans	13	21,3	13	21,3	35	57,4		
17. Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir.	Ön Lisans	6	18,8	7	21,9	19	59,4	2,071	,355
	Lisans	18	29,5	16	26,2	27	44,3		
18. Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir.	Ön Lisans	1	3,1	4	12,5	27	84,4	3,244	,197
	Lisans	8	13,1	11	18,0	42	68,9		
19. Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir.	Ön Lisans	1	3,1	3	9,4	28	87,5	1,962	,375
	Lisans	5	8,2	10	16,4	46	75,4		

Tablo 3.5.4.1’ de görüldüğü gibi öğretmenlerin eğitim düzeyine göre etkinliklerin çevredeki imkânlara uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir” on beşinci maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %12,5 katılmıyorum, %21,9 kararsızım, %65,6 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %13,1 katılmıyorum, % 24,6 kararsızım, %62,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır” on altıncı maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %18,8 katılmıyorum, %15,6 kararsızım, %65,6 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %21,3 katılmıyorum, %21,3 kararsızım, %57,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir” on yedinci maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %18,8 katılmıyorum, %21,9 kararsızım, %59,4 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler % 29,5 katılmıyorum, %26,2 kararsızım, %44,3 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir” on sekizinci maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %3,1 katılmıyorum, %12,5 kararsızım, %84,4 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler % 13,1 katılmıyorum, %18,0 kararsızım, %68,9 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir” on dokuzuncu maddesine ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %3,1 katılmıyorum, %9,4 kararsızım, %87,5 katılıyorum, lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler %8,2 katılmıyorum, %16,4 kararsızım, %75,4 katılıyorum, şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.5.4.1 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre etkinliklerin çevredeki imkânlara uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmamakla birlikte ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlere göre görüşlerinin daha olumlu olduğu bunun ön lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin büyük bölümünün (%59,4) il merkezinde çalışmasından kaynaklandığı söylenebilir.

3.5.5 Mezun Oldukları Bölüme Göre

Tablo 3.5.5.1 Öğretmenlerin Mezun Oldukları Bölüme Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Mezun Olunan Bölüm	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
15. Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir.	Eğitim Enstitüsü	2	9,5	6	28,6	13	61,9	4,354	,360
	Eğitim Fakültesi	7	15,6	13	28,9	25	55,6		
	Diğer	3	11,1	3	11,1	21	77,8		
16. Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır.	Eğitim Enstitüsü	4	19,0	5	23,8	12	57,1	6,030	,197
	Eğitim Fakültesi	6	13,3	7	15,6	32	71,1		
	Diğer	9	33,3	6	22,2	12	44,4		
17. Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir.	Eğitim Enstitüsü	5	23,8	5	23,8	11	52,4	1,571	,814
	Eğitim Fakültesi	14	31,1	11	24,4	20	44,4		
	Diğer	5	18,5	7	25,9	15	55,6		
18. Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir.	Eğitim Enstitüsü	1	4,8	3	14,3	17	81,0	1,013	,908
	Eğitim Fakültesi	5	11,1	8	17,8	32	71,1		
	Diğer	3	11,1	4	14,8	20	74,1		
19. Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir.	Eğitim Enstitüsü	1	4,8	3	14,3	17	81,0	,946	,918
	Eğitim Fakültesi	3	6,7	5	11,1	37	82,2		
	Diğer	2	7,4	5	18,5	20	74,1		

Tablo 3.5.5.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin mezun oldukları bölüme göre etkinliklerin çevredeki imkânlara uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir” on beşinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %9,5 katılmıyorum, %28,6 kararsızım, %61,9 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %15,6 katılmıyorum, %28,9 kararsızım, %55,6 katılıyorum, diğer bölüm mezunu

öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %77,8 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır” on altıncı maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %19,0 katılmıyorum, %23,8 kararsızım, %57,1 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %13,3 katılmıyorum, %15,6 kararsızım, %71,1 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %33,3 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %44,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir” on yedinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %23,8 katılmıyorum, % 23,8 kararsızım, %52,4 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %31,1 katılmıyorum, %24,4 kararsızım, %44,4 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %18,5 katılmıyorum, %25,9 kararsızım, %55,6 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir” on sekizinci maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %4,8 katılmıyorum, % 14,3 kararsızım, %81,0 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %11,1 katılmıyorum, %17,8 kararsızım, %71,1 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %11,1 katılmıyorum, % 14,8 kararsızım, %74,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir” on dokuzuncu maddesine Eğitim Enstitüsü mezunu öğretmenler %4,8 katılmıyorum, % 14,3 kararsızım, %81,0 katılıyorum, Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenler %6,7 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %82,2 katılıyorum, diğer bölüm mezunu öğretmenler %7,4 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %74,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.5.5.1 incelendiğinde öğretmenlerin mezun oldukları bölüm ile etkinliklerin çevredeki imkânlara uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.5.6 Okuttukları Sınıfa Göre

Tablo 3.5.6.1 Öğretmenlerin Okuttukları Sınıfa Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlara Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Okutulan Sınıf	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
		f	%	f	%	f	%
15. Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir.	1. sınıf	5	18,5	6	22,2	16	59,3
	2. sınıf	1	3,2	10	32,3	20	64,5
	3. sınıf	6	17,1	6	17,1	23	65,7
16. Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır.	1. sınıf	6	22,2	5	18,5	16	59,3
	2. sınıf	6	19,4	5	16,1	20	64,5
	3. sınıf	7	20,0	8	22,9	20	57,1
17. Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir.	1. sınıf	8	29,6	4	14,8	15	55,6
	2. sınıf	4	12,9	11	35,5	16	51,6
	3. sınıf	12	34,3	8	22,9	15	42,9
18. Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir.	1. sınıf	4	14,8	5	18,5	18	66,7
	2. sınıf	1	3,2	4	12,9	26	83,9
	3. sınıf	4	11,4	6	17,1	25	71,4
19. Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir.	1. sınıf	4	14,8	3	11,1	20	74,1
	2. sınıf	1	3,2	4	12,9	26	83,9
	3. sınıf	1	2,9	6	17,1	28	80,0

Tablo 3.5.6.1 'de görüldüğü gibi öğretmenlerin okuttukları sınıfa göre etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir” on beşinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %18,5 katılmıyorum, %22,2 kararsızım, %59,3 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %3,2 katılmıyorum, %32,3 kararsızım, % 64,5 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %17,1 katılmıyorum, 17,1 kararsızım, %65,7 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır” on altıncı maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler % 22,2 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %59,3 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %19,4 katılmıyorum, %16,1 kararsızım, %64,5 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %20,0 katılmıyorum, %22,9 kararsızım, %57,1 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir” on yedinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %29,6 katılmıyorum, %14,8 kararsızım, %55,6 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %12,9 katılmıyorum, %35,5 kararsızım, %51,6 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %34,3 katılmıyorum, %22,9 kararsızım, % 42,9 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir” on sekizinci maddesine 1. sınıfı okutan öğretmenler %14,8 katılmıyorum, %18,5 kararsızım, %66,7 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %3,2 katılmıyorum, % 12,9 kararsızım, %83,9 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %11,4 katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %71,4 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir” on dokuzuncu maddesin 1. Sınıfı okutan öğretmenler %14,8 katılmıyorum, %11,1 kararsızım, %74,1 katılıyorum, 2. sınıfı okutan öğretmenler %3,2 katılmıyorum, % 12,9 kararsızım, %83,9 katılıyorum, 3. sınıfı okutan öğretmenler %2,9

katılmıyorum, %17,1 kararsızım, %80,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.5.6.1 incelendiğinde öğretmenlerin okutulan sınıfa göre etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşlerine göre 2. sınıfı okutan öğretmenlerin görüşlerinin 1. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Bunun nedeni öğrenci çalışma kitabındaki etkinliklerin farklı olması ve çalışılan yer olabilir.

3.5.7 Çalışılan Yere Göre

Tablo 3.5.7.1 Öğretmenlerin Çalıştıkları Yere Göre Etkinliklerin Çevredeki İmkânlarla Uygunluğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Madde No	Çalışılan Yer	Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		X ²	P
		f	%	f	%	f	%		
15. Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir.	İl Merkezi	7	14,9	7	14,9	33	70,2	6,008	,199
	Belde	2	9,5	5	23,8	14	66,7		
	Köy	3	12,0	10	40,0	12	48,0		
16. Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır.	İl Merkezi	6	12,8	11	23,4	30	63,8	4,357	,360
	Belde	7	33,3	3	14,3	11	52,4		
	Köy	6	24,0	4	16,0	15	60,0		
17. Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir.	İl Merkezi	9	19,1	11	23,4	27	57,4	4,492	,344
	Belde	5	23,8	6	28,6	10	47,6		
	Köy	10	40,0	6	24,0	9	36,0		
18. Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir.	İl Merkezi	1	2,1	8	17,0	38	80,9	6,702	,152
	Belde	3	14,3	3	14,3	15	71,4		
	Köy	5	20,0	4	16,0	16	64,0		
19. Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir.	İl Merkezi	1	2,1	4	8,5	42	89,4	6,678	,154
	Belde	3	14,3	4	19,0	14	66,7		
	Köy	2	8,0	5	20,0	18	72,0		

Tablo 3.5.7.1 'de görüldüğü gibi öğretmenlerin çalıştıkları yere göre etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Anketin “Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir” on beşinci maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler %14,9 katılmıyorum, %14,9 kararsızım, %70,2 katılıyorum, beldede çalışan öğretmenler %9,5 katılmıyorum, %23,8 kararsızım, %66,7 katılıyorum, köyde çalışan öğretmenler %12,0 katılmıyorum, %40,0 kararsızım, %48,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır” on altıncı maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler %12,8 katılmıyorum, %23,4 kararsızım, %63,8 katılıyorum, beldede çalışan öğretmenler %33,3 katılmıyorum, %14,3 kararsızım, %52,4 katılıyorum, köyde çalışan öğretmenler %24,0 katılmıyorum, %16,0 kararsızım, %60,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir” on yedinci maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler %19,1 katılmıyorum, %23,4 kararsızım, %57,4 katılıyorum, beldede çalışan öğretmenler %23,8 katılmıyorum, %28,6 kararsızım, %47,6 katılıyorum, köyde çalışan öğretmenler %40,0 katılmıyorum, %24,0 kararsızım, %36,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir” on sekizinci maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler %2,1 katılmıyorum, %17,0 kararsızım, %80,9 katılıyorum, beldede çalışan öğretmenler %14,3 katılmıyorum, %14,3 kararsızım, %71,4 katılıyorum, köyde çalışan öğretmenler %20,0 katılmıyorum, %16,0 kararsızım, %64,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Anketin “Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir” on dokuzuncu maddesine il merkezinde çalışan öğretmenler %2,1 katılmıyorum, %8,5 kararsızım, %89,4 katılıyorum, beldede çalışan öğretmenler %14,3 katılmıyorum, %19,0 kararsızım, %66,7 katılıyorum, köyde çalışan öğretmenler %8,0

katılmıyorum, %20,0 kararsızım, %72,0 katılıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.5.7.1 incelendiğinde öğretmenlerin çalıştıkları yere göre etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark olmamakla birlikte il merkezinde çalışan öğretmenlerin görüşlerinin belde ve köylerde çalışan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu bunun il merkezinde çevresel imkânların fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir

3.6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

3.6.1 Karşılaşılan Sorunlara Göre

Tablo 3.6.1.1 Öğretmenlerin Etkinlikleri Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Sorunlar	f	%
1. Zamanın yetmemesi	41	29,1
2. Araç-gereç temininde güçlük	21	14,9
3. Ailelerin ilgisiz olması	11	7,8
4. Öğrenci sayısının fazla olması	8	5,7
5. Etkinliklerin öğrenci seviyesinin üzerinde olması	7	4,9
6. Etkinlik sayısının fazla olması	7	4,9
7. Etkinliklerin yakın çevreye uygun olmaması	5	3,5
8. Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmaması	5	3,5
9. Fiziki mekânın yetersiz olması	5	3,5
10. Araştırmalarda kaynak yetersizliği	4	2,8
11. Materyal sıkıntısı	4	2,8
12. Ailelerin bilgisiz olması	3	2,1
13. Bilgi teknolojilerinin yetersiz oluşu	3	2,1
14. Etkinliklerin ne dediğinin anlaşılmasa	2	1,4
15. Öğrencilerin hazırlıksız gelmeleri	2	1,4
16. Kapsam yetersizliği	2	1,4
17. Ailenin ekonomik durumunun iyi olmaması	2	1,4
18. Etkinliklerde köy okulları ile merkez okulları bir tutulması	1	0,7
19. Etkinliklerin öğrencinin ilgisini çekmemesi	1	0,7
20. Öğrencilerin bıkmaması, yorulması	1	0,7
21. Etkinlikler günlük hayatla ilişkili olmaması	1	0,7
22. Okullarda etkinlik ve proje uzmanının olmaması	1	0,7
23. Konuların işlenişinde zamanlama yanlışlığı	1	0,7
24. Bazı etkinliklerin gereksiz oluşu	1	0,7
25. Öğrencilerin araç-gereç taşımakta zorlanması	1	0,7
26. Etkinlik sırasında öğrencilerin düzeni bozması	1	0,7
Toplam	141	100

Tablo 3.6.1.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin etkinlikleri uygulamada karşılaştıkları sorunlar şu şekildedir;

Öğretmenler sorun olarak %29,1 zamanın yetmemesi, %14,9 araç-gereç temininde güçlük, %7,8 ailelerin ilgisiz olması, %5,7 öğrenci sayısının fazla olması, %4,9 etkinliklerin öğrenci seviyesinin üstünde olması, %4,9 etkinlik sayısının fazla olması, %3,5 etkinliklerin çevreye uygun olmaması, %3,5 öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmaması, %3,0 fiziki mekânın yetersiz olması, %2,8 araştırmalarda kaynak yetersizliği, %2,8 materyal sıkıntısı, %2,1 ailelerin bilgisiz olması, %2,1 bilgi teknolojilerinin yetersiz oluşu, %1,4 etkinliklerin ne dediğinin anlaşılmasında, %1,4 öğrencilerin hazırlıksız gelmeleri, %1,4 kapsam yetersizliği, %1,4 ailenin ekonomik durumunun iyi olmaması, %0,7 etkinliklerde köy okulları ile merkez okulları bir tutulması, %0,7 etkinliklerin öğrencinin ilgisini çekmemesi, %0,7 öğrencilerin bıkmaları, yorulmaları, %0,7 etkinlikler günlük hayatla ilişkili olmaması, %0,7 okullarda etkinlik ve proje uzmanının olmaması, %0,7 konuların işlenişinde zamanlama yanlışlığı, %0,7 bazı etkinliklerin gereksiz oluşu, %0,7 öğrencilerin araç-gereç taşımakta zorlanması, %0,7 etkinlik sırasında öğrencilerin düzeni bozması şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.6.1.1 incelendiğinde öğretmenler birinci sırada sorun olarak %29,1 zamanın yetmemesini göstermişlerdir. Anketin 2. bölümünde yer alan “verilen süre etkinliklerin yapılması için yeterlidir” ikinci maddesine öğretmenler %52,7 katılmıyorum, %23,7 kararsızım, %23,7 katılıyorum şeklinde paralel bir görüş belirtmişlerdir.

Belirtilen sorunların öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikleri birebir uygulama ve öğrenci çalışma kitabındaki bütün etkinlikleri yaptırmaya çalışmaktan kaynaklandığı söylenebilir. Nitekim uygulanan anketin birinci bölümünde yer alan ve etkinlikler için daha çok neyin kullanıldığını belirlemeye yönelik 7. maddeye anketi yanıtlayan öğretmenlerin %87,1’i ders kitabını, %7,5’i kendi etkinlik dağarcığını, %5,4’ü diğer kaynakları kullandıklarını belirtmişlerdir.

3.6.2 Çözüm Yollarına Göre

Tablo 3.6.2.1 Öğretmenlerin Etkinlikleri Uygulamada Karşılaştıkları Sorunları Çözme Yollarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Çözüm Yolları	f	%
1. Velilerle işbirliği	18	18,4
2. Araç-gereci öğretmenin temin etmesi	14	14,3
3. Bütün etkinlikleri değil gerekli görülenleri yapma	11	11,2
4. Öğrencilere açıklama yapma	7	7,1
5. Araç gereci bulunması kolay etkinlikleri seçme	6	6,1
6. Farklı etkinlik hazırlama	5	5,1
7. Etkinlikleri öğrenci seviyesine indirgeme, değiştirme	5	5,1
8. Etkinlikleri ev ödevi olarak verme	4	4,1
9. Ders dışı zamanlarda takviye çalışması	3	3,1
10. Diğer derslerde zaman telafisi yapma	3	3,1
11. Etkinliklere daha fazla zaman ayırma	3	3,1
12. Teneffüslerde etkinlikleri tamamlama	3	3,1
13. Grup çalışmalarına ağırlık verme	2	2,0
14. Etkinlikleri yüzeysel işleme	2	2,0
15. Öğrenciler arası yardımlaşma	2	2,0
16. Çevre imkânlarından yararlanarak araç-gereç hazırlama	1	1,0
17. Etkinliklere çevreden örnekler vererek günlük hayatla ilişkilendirme	1	1,0
18. Daha deneyimli öğretmenlere danışma	1	1,0
19. Benzeşen etkinliklerde tekrar yapma	1	1,0
20. Mesleki toplantılarda sorunları dile getirme	1	1,0
21. Rehberlik çalışmaları yapma	1	1,0
22. Öğrencilere birebir yaptırma	1	1,0
23. Öğrencilerin ilgisini çekecek görsel materyaller kullanma	1	1,0
24. Etkinlikleri sınıf mevcudunu dikkate alarak seçme	1	1,0
25. Öğrencileri zorlamama	1	1,0
Toplam	98	100,0

Tablo 3.6.2.1 'de görüldüğü gibi öğretmenlerin etkinlikleri uygulamada karşılaştıkları sorunlar çözme yolları şu şekildedir;

Öğretmenler % 18,4 velilerle işbirliği, %14,3 araç-gereci öğretmenin temin etmesi, %11,2 bütün etkinlikleri değil gerekli görülenleri yapma, %7,1 öğrencilere açıklama yapma, %6,1 araç gereci bulunması kolay etkinlikleri seçme, %5,1 farklı etkinlik hazırlama, %5,1 etkinlikleri öğrenci seviyesine indirgeme, değiştirme, %4,1 etkinlikleri ev ödevi olarak verme, %3,1 ders dışı zamanlarda takviye çalışması, %3,1 diğer derslerde zaman telafisi yapma, %3,1 etkinliklere daha fazla zaman ayırma, %3,1 teneffüslerde etkinlikleri tamamlatma, %2,0 grup çalışmalarına ağırlık verme, %2,0 etkinlikleri yüzeysel işleme, %2,0 öğrenciler arası yardımlaşma, %1,0 çevre imkânlarından yararlanarak araç-gereç hazırlama, %1,0 etkinliklere çevreden örnekler vererek günlük hayatla ilişkilendirme, %1,0 daha deneyimli öğretmenlere danışma, %1,0 benzeşen etkinliklerde tekrar yapma, %1,0 mesleki toplantılarda sorunları dile getirme, %1,0 rehberlik çalışmaları yapma, %1,0 öğrencilere birebir yaptırma, %1,0 öğrencilerin ilgisini çekecek görsel materyaller kullanma, %1,0 etkinlikleri sınıf mevcudunu dikkate alarak seçme, %1,0 öğrencileri zorlamama şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3.6.2.1 incelendiğinde öğretmenlerin etkinlikleri uygulamada karşılaştıkları sorunları velilerle işbirliği yapma, farklı etkinlik hazırlama, etkinlikleri öğrenci seviyesine indirgeme, değiştirme gibi uygun yöntemlerle çözmeye çalıştıkları fakat sorunları çözme yöntemi olarak etkinlikleri ev ödevi olarak verme, diğer derslerde zaman telafisi, teneffüslerde etkinlikleri tamamlatma, etkinlikleri yüzeysel işleme gibi uygun olmayan yöntemleri de kullandıkları görülmektedir.

4. BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1 Sonuçlar

4.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmenler etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin olumlu görüş belirtmişlerdir.
2. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
3. 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler 6–10, 11–15, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlere göre etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin daha olumsuz görüşlere sahiptirler.
4. Öğretmenlerin eğitim düzeyi ile etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
5. Öğretmenlerin mezun oldukları bölüm ile etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
6. Etkinliklerin dersin içeriğine uygunluğuna ilişkin 1. sınıfı okutan öğretmenlerin görüşleri, 2. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumludur.

4.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmenler etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin düşük oranda olumlu görüş belirtmişlerdir.
2. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
3. 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler 11–15, 16–20, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenlere göre etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin daha olumsuz görüşlere sahiptirler.

4. Öğretmenlerin eğitim düzeyi ile etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

5. Öğretmenlerin mezun oldukları bölüm ile etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

6. Etkinliklerin öğrenci düzeylerine uygunluğuna ilişkin 1. sınıfı okutan öğretmenlerin görüşleri, 2. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumludur.

4.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmenler etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin genelde olumlu görüş belirtmişlerdir.

2. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

3. 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler 6–10, 11–15, 16–20 yıl hizmet süresine sahip öğretmenlere göre etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin daha olumsuz görüşlere sahiptirler.

4. Öğretmenlerin eğitim düzeyi ile etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

5. Öğretmenlerin mezun oldukları bölüm ile etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

6. Etkinliklerin kazanımları kapsamına ilişkin 1. sınıfı okutan öğretmenlerin görüşleri, 2. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumludur.

7. Öğretmenlerin etkinliklerin en çok kazanılmasına yardımcı olduğunu düşündükleri ilk üç becerinin sırasıyla araştırma, yaratıcı düşünme ve iletişimdir.

8. Öğretmenlerin etkinliklerin en az kazanılmasına yardımcı olduğunu düşündükleri ilk üç beceri sırasıyla bilimin temel kavramlarını tanıma, güvenlik ve korunmayı sağlama, Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanmadır.

9. Öğretmenlerin etkinliklerin en çok gelişmesine yardımcı olduğunu düşündükleri ilk üç kişisel nitelik sırasıyla öz güven, yardımseverlik ve toplumsallıktır.

10. Öğretmenlerin etkinliklerin en az gelişmesine yardımcı olduğunu düşündükleri ilk üç kişisel nitelik ise sırasıyla kültürel değerleri koruma ve

geliştirme, adalet, yeniliğe açıklıktır.

4.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmenler etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin genelde olumlu görüş belirtmişlerdir.
2. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
3. 6–10 yıl hizmet süresine sahip öğretmenler 11–15, 16–20, 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenlere göre etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin daha olumsuz görüşlere sahiptirler.
4. Öğretmenlerin eğitim düzeyi ile etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
5. Öğretmenlerin mezun oldukları bölüm ile etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.
6. Etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin 2. sınıfı okutan öğretmenlerin görüşleri, 1. ve 3. sınıfı okutan öğretmenlere göre daha olumludur.
7. Öğretmenlerin çalıştıkları yer ile etkinliklerin çevredeki imkânlarla uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmenlerin etkinlikleri uygulamada karşılaştıkları en büyük sorun zaman yetersizliğidir.
2. Öğretmenler karşılaştıkları sorunları çözmede uygun çözüm yollarının yanı sıra uygun olmayan çözüm yolları da kullanmaktadır.

4.2 Öneriler

1. Öğretmenler belirli aralıklarla programların uygulanmasıyla ilgili hizmet içi eğitime alınarak yenilenen programlarla ilgili bilgi eksiklikleri giderilebilir.

2. Program değerlendirme ve geliştirme çalışmalarına rretmenlerin daha fazla katılımı sağlanabilir.

3. Okullarda etkinlik uzmanları görevlendirilerek uygulamada karşılaşılan sorunların daha kolay üzülmesi sağlanabilir.

4. Okutulacak ders kitaplarını rretmenler kendileri seçebilir. Böylelikle sınıf seviyesine, sınıf mevcuduna, çevresel imkânlara uygun etkinliklerin olduğu kitapların seçilmesi sağlanabilir. Bu da uygulamadaki başarayı artırır.

5. BÖLÜM

KAYNAKÇA

Aydın, H. (2006). Öğrenme-Öğretme Sürecine Yeni Yaklaşımlar. N. Aykaç, H. Aydın (Ed.). *Öğrenme-Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama* (s. 113–171). Ankara: Naturel Yayıncılık.

Aydın, H. (2007). *Felsefi Temelleri Işığında Yapılandırmacılık*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Aykaç, N. (2006). Eğitim Programı ve Program Geliştirme. N. Aykaç, H. Aydın (Ed.). *Öğrenme-Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama* (s. 29–76). Ankara: Naturel Yayıncılık.

Akyüz, Y. (2006). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000-M.S. 2006* (10. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık

Başaran, İ. E. (1996). *Türkiye Eğitim Sistemi* (3. bs). Ankara: Yargıcı Matbaası.

Baysal, N. Z. (2006). Hayat Bilgisi: Toplumsal ve Doğal Yaşama Bütüncül Bir Bakış. C. Öztürk (Ed.). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım* (s. 1–19). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Binbaşoğlu, C. (2003). Hayat Bilgisi Öğretimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Bloom, B. S. (1998). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme* (D. A. Özçelik Çev.). İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Bümen, N. T. (2007). Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitim. Ö. Demirel (Ed.). *Eğitimde Yeni Yönelimler* (3. bs). (s. 1–38). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çağlar, A. (1999). 75. Yılında Cumhuriyet'in İlköğretim Birikimi. F. Gök (Ed.). *75 Yılda Eğitim* (s. 125–144). İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Çakır, G. (2007). *Yeni Hayat Bilgisi Programında Yer Alan Kazanımların Önerilen Etkinlikler Çerçevesinde Gerçekleştirilebilme Düzeyinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Demirel, Ö. (2002). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* (4. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö., Başbay, A., Erdem, E. (2006). *Eğitimde Çoklu Zeka Kuram ve Uygulama*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Dewey, J. (2008). *Okul ve Toplum* (H. A. Başman Çev.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Duman, B. (2004). *Öğrenme-Öğretme Kuramları ve Süreç Temelli Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

ERG (Mayıs 2005). *Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu*. Erişim: 20.04.2008, [http://su-erg.advancity.net/uploads/news/Yeni Ogretim Programlari Inceleme ve Degerlendirme Raporu.pdf](http://su-erg.advancity.net/uploads/news/Yeni_Ogretim_Programlari_Inceleme_ve_Degerlendirme_Raporu.pdf)

Erden, M. (1995). *Eğitimde Program Değerlendirme* (2. bs.). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.

Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme* (4. bs.). Ankara: Yelkentepe Yayınları.

Güleryüz, H. (2008). *Hayat Bilgisi Öğretimi ve Programı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Güngördü, E. (2002). *İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (2. bs.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (13. bs.).Ankara Nobel Yayın Dağıtım.

Küçükahmet, L. (1997). *Eğitim Programları ve Öğretim Öğretim İlke ve Yöntemleri* (8. bs.). Ankara: Gazi Kitapevi.

Koç, G., Demirel, M. (2004). *Davranışçılıktan Yapılandırmacılığa: Eğitimde Yeni Bir Paradigma*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 27, s. 174–180.
Erişim: 20.04.2008, <http://193.140.216.63/200427GÜRCÜ%20KOÇ.pdf>

MEB (2004). *Program Geliştirme Modeli*. Tebliğler Dergisi Sayı:2563 İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (2005). *İlköğretim 1, 2 ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

Özdemir, M. (1998). *Hayat Bilgisi Öğrenme ve Öğretme Etkinlikleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve Öğretme* (5. bs.). Ankara: Pegem A Yayıncılık

Özden, Y. (2006). *2004 Hayat Bilgisi Pilot Programının, 1998 Hayat Bilgisi Programıyla Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, On dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Sönmez, V. (2005a). *Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı* (12. bs.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Sönmez, V. (2005b). *Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Öğretmen Kılavuzu*. (5. bs.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Uğur, T. (2006). *2005 İlköğretim 1., 2.ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Uşak İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Ün Açıkgöz, K. (2000). *Etkili Öğrenme ve Öğretme* (3. bs.). İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

Varış, F. (1978). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler* (3. bs.). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Vural, B. (2005). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zekâ* (3.bs.). İstanbul: Hayat Yayıncılık.

6. BÖLÜM

EKLER

EK 1: İzin Onayı

EK 2: Anket Formu

EK- 1

T.C.
MUGLA VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.08.4.MEM.4.48.00.04.322/ 25734
KONU : Anket

15 Ekim 2007

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik izin ve Uygulama Yönergesi

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Emine Demir BAYSAL'ın " 2005 ilköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki Öğrenci Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri" konusunda ilimiz Merkezindeki ilköğretim okullarında araştırma yapması ile ilgili Muğla Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığının 26.09.2007 tarih ve 1921/6554 sayılı yazılan, Araştırma Değerlendirme Komisyonunca düzenlenen değerlendirme formu ile ekleri ilişikte sunulmuştur.

Araştırma Değerlendirme Komisyonu Kararına göre (Form:2) ; Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Emine Demir BAYSAL'ın " 2005 ilköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki Öğrenci Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri" konusunda ilimiz Merkezindeki ilköğretim okullarında **eğitim öğretimi aksatmamak, okul müdürünün uygun görmesi ve göreceği saatlerde, yönergenin 13. maddesinde belirtilen esaslar dikkate alınmak kaydıyla** araştırma yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Mustafa AKSAN
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
15/10/2007

Rifat ATA
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK -2**ANKET****Değerli Meslektaşlarım;**

Bu anket, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezi çerçevesinde 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki öğrenci etkinliklerine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

2005–2006 öğretim yılından itibaren uygulanmakta olan Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki öğrenci etkinliklerini dikkate alarak ankette yer alan ifadelere ilişkin yanıtlarınızı anket üzerinde işaretleyiniz.

Yardımlarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Emine DEMİR BAYSAL
Muğla Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi

Açıklama: Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup boşlukları doldurunuz.

1. Cinsiyetiniz:
 Kadın Erkek
2. Hizmet Yılıınız:
 1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21 yıl ve üzeri
3. Eğitim Düzeyiniz:
 Ön Lisans
 Lisans
 Yüksek Lisans
4. Mezun Olduğunuz Bölüm
 Eğitim Enstitüsü
 Eğitim Fakültesi (Sınıf Öğretmenliği)
 Eğitim Fakültesi (Diğer bölümler)
 Fen Edebiyat Fakültesi
 Diğer (Belirtiniz:)
5. Çalıştığınız Yer:
 İl Merkezi
 Belde
 Köy
6. Okuttuğunuz Sınıf:
 1. Sınıf
 2. Sınıf
 3. Sınıf
 Birleştirilmiş Sınıf
 2005-2006 yılında okuttuğunuz sınıf: 1. sınıf 2. sınıf 3. sınıf
 2006-2007 yılında okuttuğunuz sınıf: 1. sınıf 2. sınıf 3. sınıf.
7. Etkinlikler için daha çok;
 Ders kitabını kullanmaktayım,
 Kendi etkinlik dağarcığımı kullanmaktayım
 Diğer (Belirtiniz:)
8. Hangi yazarın ders kitabını okutmaktasınız? _____

Açıklama: Aşağıda 2005 İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programındaki etkinliklerin değerlendirilmesine yönelik ifadeler yer almaktadır. İfadelere katılım derecenize göre ilgili kutucuğa (x) işareti koyarak belirtiniz.

		KATILMA DERECE		
		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
1.	Etkinlikler ilgili olduğu konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.			
2.	Verilen süre etkinliklerin yapılması için yeterlidir.			
3.	Etkinlikler yer aldıkları temalarla ilgilidir.			
4.	Etkinlikler öğrencilerin temalarla ilgili kavramları anlamalarını sağlamaktadır.			
5.	Bazı konularda ek etkinlikler yapma ihtiyacı hissediyorum.			
6.	Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerdeki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur.			
7.	Etkinlikler yapılabilir özelliktedir.			
8.	Etkinlikler öğrencilerin günlük yaşantıları ile ilgilidir.			
9.	Etkinlikler öğrencilerin ilgisini çekecek niteliktedir.			
10.	Etkinlikler öğrencilerin performansını arttırmaktadır.			
11.	Etkinlikler düzenlenirken öğrencilerin farklı zeka türlerinde oldukları göz önünde bulundurulmuştur.			
12.	Etkinlikler ilgili olduğu kazanımlar ile örtüşmektedir.			
13.	Kazanımlar öğrenciler tarafından gerçekleştirilecek etkinlikler aracılığıyla elde edilebilecek niteliktedir.			
14.	Etkinlikler kazanımları gerçekleştirmeye yöneliktir.			

15.	Etkinliklerde kullanılan materyaller bulunabilir.			
16.	Etkinlikler okul-aile işbirliğinin gelişmesini sağlamaktadır.			
17.	Öğrenciler etkinliklerde kullanılan malzemeleri kolayca temin edebilir.			
18.	Etkinlikler çevre imkânlarından yararlanmayı teşvik etmektedir.			
19.	Etkinlikler çevre imkânlarını etkili kullanmayı gerektirmektedir.			

20. Etkinlikler öğrencilerin aşağıda verilen becerilerden en çok ve en az hangilerini kazanmalarına yardımcı olmaktadır. (Üçer işaretleme yapınız.)

Beceriler	En çok	En az
Eleştirel düşünme	()	()
Yaratıcı düşünme	()	()
Araştırma	()	()
İletişim	()	()
Problem çözme	()	()
Bilgi teknolojilerini kullanma	()	()
Girişimcilik	()	()
Karar verme	()	()
Öz yönetim	()	()
Kaynakları etkili kullanma	()	()
Güvenlik ve korunmayı sağlama	()	()
Bilimin temel kavramlarını tanıma	()	()
Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma	()	()

21. Etkinlikler öğrencilerin aşağıda verilen kişisel niteliklerden hangilerini en çok ve en az geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. (Üçer işaretleme yapınız.)

Kişisel nitelikler	En çok	En az
Öz güven	()	()
Öz saygı	()	()
Toplumsallık	()	()
Sabır	()	()
Hoşgörü	()	()
Sevgi	()	()
Saygı	()	()
Barış	()	()
Yardımselik	()	()

Kişisel nitelikler	En çok	En az
Doğruluk	()	()
Dürüstlük	()	()
Adalet	()	()
Yeniliğe açıklık	()	()
Kültürel değerleri koruma ve geliştirme	()	()

22. Etkinlikleri uygulamada karşılaştığınız başlıca sorunlar nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

23. Bu sorunların üstesinden gelmek için neler yapıyorsunuz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vaktinizi ayırdığınız için teşekkürler.

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Emine DEMİR BAYSAL

Doğum Yeri : Torul

Doğum Yılı : 1977

Medeni Hali : Evli

EĞİTİM VE AKADEMİK BİLGİLER

Lisans 1995–1999 : Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Fakültesi

Yabancı Dil : İngilizce

MESLEKİ BİLGİLER

2000- : Sınıf Öğretmeni